

Årsberetning 2017

Årsberetning 2017

Styrets årsberetning sammen med resultatregnskap, balanse, kontantstrømanalyse og noter til regnskapet har som formål å dekke kravene i "Lov om årsregnskap m.v. av 17. juli 1998 nr. 56" og "Forskrift av 16. desember 1998 nr. 1240 om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike". Grue Sparebank har valgt å kombinere offentliggjøringen av finansiell informasjon i henhold til Baselkomitéens standarder for kapital- og likviditetsstyring (Basel III) som er gjort gjeldende gjennom EUs kapitaldekningsdirektiv (CRD IV) i et felles dokument sammen med ordinær årsrapport for 2017. Vi vil med offentliggjøringen bidra til at markedsaktørene bedre kan vurdere Grue Sparebanks risikonivå, styring og kontroll med risikoene samt bankens kapitalisering. Grue Sparebank utarbeider på grunn av uvesentlig betydning ikke regnskap på konsolidert basis for konsernet, men datterselskapet Grue Næringselskap AS er omtalt i årsberetning og noter.

Den økonomiske utviklingen nasjonalt og internasjonalt påvirker Grue Sparebanks, våre privatkunders og det lokale næringslivets rammebetingelser. Styret har innledningsvis derfor valgt å omtale noen viktige makroøkonomiske forhold i beretningen.

Norsk økonomi i 2017

Norsk økonomi vendte tilbake til normal vekst igjen i 2017, etter svak utvikling i de foregående to år, drevet av økte boliginvesteringer og god vekst i privat konsum. Bruttonasjonalproduktet (BNP) for fastlands-Norge økte med om lag 2 % i 2017 ut fra foreløpige prognoser, med en vekst i privat konsum på hele 2,5 % fra året før. Boliginvesteringene økte markert, drevet av de senere års sterke prisvekst for brukte boliger.

Arbeidsledigheten målt ved arbeidskontorene falt fra 4,4 % i desember 2016 til om lag 4,0 % ved utgangen av 2017. Selv om arbeidsmarkedet har blitt strammere, ser det ikke ut til å ha gitt økt lønnspress dette året. For 2017 vil lønnsveksten bli om lag 2,5 %. Konsumprisveksten steg 1,8 % fra 2016 til 2017.

2017 var året da prisene i boligmarkedene i Norge fikk et markert omslag, med en nedgang i andre halvår etter flere år med sterk prisvekst. Boligprisveksten i hovedstaden fikk den sterkeste prisnedgangen, men nedgangen var tydelig også i våre andre storbyer. Statistisk Sentralbyrås bruktboligindeks for Norge i 4. kvartal i 2017 var 4 % lavere enn toppen i 1. kvartal samme år.

Norges Bank holdt rentene uendret gjennom året, med en foliorente på 0,5 %.

Kredittveksten for husholdninger var på 6,4 % fra november 2016 til samme måned i 2017. Husholdningenes gjeld er nå rekordstor, til tross for at boligprisene har falt tilbake. For å bremse låneveksten innførte Finanstilsynet sommeren 2017 nye og strengere retningslinjer for forbrukslån. Boliglånsforskriften fra desember 2016 ble videreført, og bankene fikk krav om økt motsyklisk kapitalbuffer, opp fra 1,5 til 2,0 %, fra 31.12.17. Husholdningenes historisk høye gjeldsbyrde er en stor risikofaktor i norsk økonomi.

Hverken boligprisfall, innstramninger i boliglånsforskriften eller nye retningslinjer for forbrukslån har så langt klart å få ned gjeldsveksten merkbart.

Norske foretak økte sin gjeld med 4,9 % i året til november 2017.

Hovedindeksen på Oslo Børs steg 19 % i 2017. Egenkapitalbevis viste en sterk utvikling gjennom 2017. OSEEX, som er delindeksen for egenkapitalbevis på Oslo Børs, steg med 25 % gjennom året.

Kronekursen svekket seg gjennom 2017 med om lag 3 %. Dette til tross for at oljeprisen løftet seg fra 59 USD per fat for Brent Blend, til 62 USD i løpet av året. En endring som normalt skulle gi styrket kronekurs. Utenrikshandelen ble hjulpet av økte oljepriser, og Norge endte med et handelsoverskudd på 160 milliarder kroner for 2017, opp 12,7 % fra året før.

I senere år har økt oljepengebruk bidratt til økonomisk vekst. I 2017 økte bruken av oljepenger målt ved det strukturelle oljekorrigerede budsjettunderskuddet med 12 milliarder kroner, motsvarende 0,4 % av BNP for fastlands-Norge. Et solid vekstbidrag som både ga rom for skattelette, og for om lag 10 000 flere offentlige ansatte gjennom året.

Ved utgangen av 2017 var utsiktene for 2018 gode for de fleste næringer utenom boligbygging, hvor tidene er mere usikre enn de har vært i senere år.

Lokale forhold og lokalt næringsliv

Lokalområdet er preget av mange små bedrifter i næringer med relativ lav lønnsomhet og svak vekst. Liten tilgang på egenkapital er en utfordring for lokale bedrifter ved finansiering av vekst og ved investeringer i varige driftsmidler. Investeringsviljen i næringslivet lokalt oppleves fortsatt generelt sett liten. Evnen til å skape lønnsomhet og egenkapital til nyinvesteringer er klart størst for de store bedriftene som fungerer som motorer for øvrig næringsliv ved at de skaper ringvirkninger for mindre bedrifter. Regionens største utfordring er manglende vekst i næringsliv, svak utvikling i folketall i regionsenteret Kongsvinger og utfordrende samarbeidsforhold mellom kommunene i Kongsvingerregionen.

De siste årene har det forsvunnet mange arbeidsplasser, spesielt i tradisjonelle industribedrifter. Det er generelt sett blitt etablert svært få nye virksomheter som har potensial til å generere mange nye arbeidsplasser i regionen de senere årene. For regionen samlet sett har etableringsviljen for virksomheter med begrenset utviklingspotensial vært tilfredsstillende. Antall nyskapede arbeidsplasser i lokalområdet er lavere enn antall arbeidsplasser som har forsvunnet i private virksomheter. Negativ befolkningsutvikling over tid og en aldrende befolkning, er lokalkommunenes største utfordring. I den senere tid kan det synes som om befolkningstallet har stabilisert seg eller i det minste at nedgangen er redusert. For framtidig utvikling i lokalkommunene vil nytenkning, nyskaping og samarbeid være av avgjørende betydning for at næringslivet i regionen skal lykkes.

Regionen har et meget aktivt landbruksmiljø som preges av stadig færre, men mer profesjonelle produsenter. Strukturrasjonaliseringen i jordbruket fortsetter ved at eiendommer i hovedsak leies ut til naboer, men også at eiendommer i økende grad legges ut for salg. En annen utvikling er at stadig flere skiller ut tunet på sin landbrukseiendom og selger produksjonsarealet til andre produsenter. Strukturrasjonaliseringen reduserer det totale investeringsbehovet i næringen. Prisene på landbrukseiendommer er høye og fortsatt stigende, dette i stor grad som følge av sterk interesse for å utvide produksjonen i tillegg til kjøpere med hovedinntekt fra annen virksomhet, som vektlegger bomiljø sterkere enn inntektsmulighetene på eiendommene. Strukturrasjonaliseringen fører til en reduksjon i antall aktive gårdbrukere og spesielt heltidsbrukere. De siste årene er det flere bønder som tidligere har vært rene planteprodusenter, som har etablert husdyrproduksjon for å sikre heltidsarbeid på gårdene. Innovasjon Norge er en viktig finansieringskilde for investeringer i husdyrproduksjon og en viktig samarbeidspartner for Grue Sparebank.

Lønnsomheten i landbruksproduksjonene påvirkes i stor grad av markedsforholdene. Det har i 2017 vært stabil lønnsomhet i korn-, potet-, svinekjøtt- og storfekjøttproduksjonen. Alle fjørfeproduksjonene har i 2017 hatt svekket lønnsomhet som følge av endringer og uro i markedet. Det er for tiden god interesse for etablering av spesialisert storfekjøttproduksjon. Det er på landsbasis underdekning av norskprodusert storfekjøtt og dermed fortsatt gode muligheter i denne produksjonen.

Avvirkningen i skogbruket i Grue kommune ble høyere i 2017 enn forrige år. Total avvirkning i de to kommunene ble 197.652 m³ tømmer og massevirke. Volumet tilsvarer et transportbehov på ca. 5.650 vogntog. Gjennomsnitt avvirkning siste fem år er 218.252 m³. Oppnådd gjennomsnittspris i 2017 ble kr 382 pr m³, noe som tilsvarer en reduksjon på kr 18 fra 2016. Avvirkningen i 2017 representerer en bruttoverdi på ca. kr 75,5 mill.

Grue Sparebank ser det som viktig å bidra til næringsutvikling og verdiskaping i området. Dette gjøres blant annet ved deleierskap eller ved andre bidrag i lokale utviklingssentre. Vårt mål er å bidra til næringsvirksomhet for å sikre framtidig virksomhet lokalt, noe som er av vesentlig betydning for Grue Sparebanks egen drift framover. Grue Sparebank er i dag aksjonær i det lokale utviklingssenteret Grue Næringssselskap AS og har etablert et samarbeid med Hedmark Kunnskaps-park.

Markedsforhold / strategi

Grue Sparebanks verdigrunnlag er å være løsningsorientert, pålitelig og nær. Grue Sparebank skal være en «Gærbra bank fær vanli' fælk».

Hovedtyngden av våre kunder i privatmarkedet er lokalisert i søndre Hedmark, i tillegg til en del privatkunder i Akershus / Oslo og enkeltkunder spredt ut over det meste av Sør-Norge. På grunn av større risiko knyttet til bedriftsengasjementer, har Grue Sparebank utlånsengasjement til bedriftsmarkedet i hovedsak i lokalområdet, med unntak av enkelte engasjement der vi har spesiell god kjennskap til eier/driver. Av bankens bedriftsmarkedsengasjement er 96 % av volumet innenfor lokalområdet.

Grue Sparebank har i 2017 hatt svært positiv utvikling i antall nye kunder og har hatt positiv utvikling innenfor alle produktområder. Lav vekst i utlånsvolum til bedriftsmarkedet har sin årsak i begrenset investeringsvilje i lokalområdet hos bedriftskunder og et ønske fra banken om begrenset vekst for å begrense bankens risiko.

Grue Sparebank etablerte i oktober 2015 rådgivningskontor på Flisa i nabokommunen Åsnes, som i hovedsak skal betjene eksisterende og nye privatkunder i Åsnes og Våler kommuner. Åsnes og Våler er en del av bankens primære markedsområde, som banken kjenner godt fra tidligere. Bedriftsmarkeds-kunder i Åsnes og Våler blir som tidligere i hovedsak betjent fra bankens bedriftsmarkedsrådgivere ved hovedkontoret. Etableringen ble besluttet med bakgrunn i endrede markedsforhold og derav bedrede utviklingsmuligheter for Grue Sparebank i Åsnes. Rådgivningskontoret på Flisa har i 2017 vært bemannet med fire rådgivere og en kundeservicemedarbeider, som samlet utgjør ca. 4 årsverk. Den gode utviklingen på kontoret på Flisa har fortsatt i 2017 og vi kan konkludere med at etableringen har vært strategisk riktig.

Grue Sparebank vektlegger forsvarlig, bred, god rådgivning og aktiv kundeomsorg overfor sine kunder for å tilfredstille kundenes behov for finansielle tjenester og forsikringstjenester i størst mulig grad. Vårt mål er at våre kunder skal ha en god og helhetlig plan for sin økonomi. Grue Sparebank prioriterer i hovedsak sin innsats mot eksisterende kundemasse og potensielle kunder innenfor bankens primære markedsområde. Ved utløpet av 2017 er 13 av bankens ansatte autoriserte finansielle rådgivere og 13 autoriserte forsikringsrådgivere. Autorisasjonsordningen for kredittrådgivere er en ny ordning etablert blant annet som følge av at EUs boliglånsdirektiv setter krav til autorisasjon fra og med 21. mars 2019. Ved utgangen av 2017 er 4 av bankens ansatte ferdig autorisert som kredittrådgivere.

Konkurransen i bankmarkedet oppleves fortsatt sterk, med sterkt marginpress spesielt for boliglån, men også for lån til primærnæringer. Grue Sparebank har konkurransedyktige betingelser i forhold til de bankene det er naturlig å sammenligne seg med.

Grue Sparebank gjennomfører årlig spørreundersøkelse blant bankens privatkunder. Undersøkelsen ble i 2017 utført av Kantar TNS. Resultat av undersøkelsen i 2017 viste en kundetilfredshet på 97 og en kundepreferanse på 90, som samlet gir en kundeopplevelsesindeks på 94. Dette er en bedring fra 2016 og karakteriseres av Kantar TNS som særdeles bra. Resultatene er godt over snittet for alle bankene i Norge som har gjennomført slike undersøkelser. Gjennomførte undersøkelser hvert år de sju siste årene viser at kundetilfredsheten holder seg på stabilt høyt nivå. Undersøkelsen viser at kundene ønsker å bli kontaktet av banken. Kunder som har hatt kontakt med banken er betydelig mer tilfreds med banken.

Grue Sparebank gjennomfører ikke årlig spørreundersøkelse blant bankens bedriftskunder, men i 2017 ble det også gjennomført undersøkelse blant bedriftskundene. Resultat av undersøkelsen blant bedriftskundene i 2017 viste en kundetilfredshet på 87 og en kundepreferanse på 86, som samlet gir en kundeopplevelsesindeks på 87. Resultatet av bedriftsmarkedsundersøkelsen karakteriseres også som særdeles bra av Kantar TNS.

Grue Sparebank driver ikke forsknings- og utviklingsarbeid i egen regi.

Som lokalbank er Grue Sparebank opptatt av lokal verdiskaping i vid forstand og bidrar aktivt for å øke den lokale verdiskapingen for å sikre utviklingsmuligheter og fremtidig kundegrunnlag. Grue Sparebank ser det som viktig at kredittpolicy utformes uavhengig av ønsket om lokal verdiskaping. Bankens bidrag til lokal verdiskaping skjer derfor på andre måter enn gjennom kredittgivning.

Grue Sparebank bidrar årlig med betydelige beløp til sponsing av idretts- og kulturaktiviteter i lokalområdet. Banken har i 2017 bidratt med kr 2,2 mill. til sponsing og gaver til lag og foreninger hovedsakelig knyttet til aktiviteter for barn- og ungdom.

Eika Alliansen

Grue Sparebank er aksjonær i Eika Gruppen AS. Eika Alliansen består av 69 lokalbanker, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt. Eika Alliansen har en samlet forvaltningskapital på over 400 milliarder kroner, nær en million kunder og mer enn 3000 ansatte. Dette gjør Eika Alliansen til en av de største aktørene i det norske bankmarkedet - og en av de viktigste aktørene for norske lokalsamfunn. 9. januar 2018 sa 11 banker opp alle avtalene med Eika Gruppen og datterselskapene. Avtalene opphører når de respektive oppsigelsesfrister utløper, de fleste med tre kalenderårs frist. De 11 uttredende bankene utgjør: Askim og Spydeberg, Aasen, Drangedal, Klæbu, Harstad, Lofoten, Selbu, Sparebanken DIN, Stadsbygd, Tolga-Os og Ørland. Det er ved avleggelsen av regnskapet for tidlig å spekulere i hva det endelige utfallet av den saken blir.

Lokalbankene ved din side

Lokalbanker har bidratt til økonomisk utvikling og trygghet for privatkunder og lokalt næringsliv i norske lokalsamfunn i snart 200 år. Lokalbankene i Eika Alliansen har full selvstendighet og styring av egen strategi og sin lokale merkevare. Nærhet og personlig engasjement for kundene og lokalsamfunnet, kombinert med inngående kunnskap om kundenes behov og bedriftenes lokale marked, er lokalbankenes viktigste konkurransefortrinn. Lokalbankene i Eika Alliansen er dermed unike og viktige økonomiske bidragsyttere til vekst og utvikling for både privatpersoner og norsk samfunns- og næringsliv. I første rekke gjennom sitt engasjement for lokalsamfunnet og som tilbyder av økonomisk rådgiving, kreditt og finans- produkter tilpasset lokalt næringsliv og folk flest. Lokalbankene i Eika Alliansen har blant landets mest tilfredse kunder både i personmarkedet og bedriftsmarkedet. Med 69 lokalbanker med 200 bankkontorer i 148 kommuner representerer lokalbankene en viktig aktør i norsk finansnæring og bidrar til næringslivets verdiskaping og arbeidsplasser i mange norske lokalsamfunn.

Eika Gruppen styrker lokalbanken

Eika Gruppens visjon er «Vi styrker lokalbanken». Eika Gruppen utgjør finanskonsernet i Eika Alliansen. Konsernets kjernevirksomhet er tjenesteleveranser til lokalbanken og lokalbankens kunder. Eika Gruppen utvikler og leverer tjenester som understøtter stabil og effektiv bankdrift, samt løsninger og kompetanse som skal sikre videre vekst og utvikling i bankene, lokalsamfunnet og ikke minst for kundene. Konkret innebærer det blant annet å levere en komplett plattform for bank- infrastruktur, inkludert IT, betalingsformidling og digitale tjenester som nett- og mobilbank. Eika Gruppen har et profesjonalsert prosjekt- og utviklingsmiljø som investerer store ressurser i utvikling av nye, digitale løsninger for lokalbankene. Produktselskapene i Eika Gruppen - Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling - leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevende tjenester. Utover disse leveransene gir Eika Gruppen alliansebankene tilgang til kompetanseutvikling med Eika Skolen, virksomhetsstyring med Eika ViS, økonomi- og regnskapstjenester med Eika Økonomiservice og depottjenester med Eika Depotservice. I tillegg arbeider Eika Gruppen innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk for å ivareta lokalbankenes næringspolitiske interesser på disse områdene.

Eika Gruppens samlede leveranser sikrer lokalbankenes konkurransedyktighet slik at de kan bygge videre på sin sterke, lokale markedsposisjon.

Eika Boligkreditt sikrer lokalbanken langsiktig finansiering

Eika Boligkreditt er et kredittforetak som er eid av 67 norske lokalbanker og OBOS. Eika Boligkreditt har som hovedformål å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig finansiering av godt sikrede boliglån. Selskapet har konsesjon som kredittforetak og finansierer sin utlånsvirksomhet ved utstedelse av internasjonalt ratede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Det innebærer at Eika Boligkreditt har mulighet til å oppta lån i det norske og internasjonale

finansmarkedet, og til enhver tid søke finansiering der man oppnår markedets beste betingelser. Gjennom Eika Boligkreditt får alliansebankene dermed tilgang på svært gunstig finansiering, og kan opprettholde konkurransekraften i forhold til større norske og internasjonale banker.

Eika Boligkreditt har en forvaltningskapital på om lag 100 milliarder kroner og er følgelig en viktig bidragsyter til at kundene i lokalbankene oppnår konkurransedyktige vilkår på sine boliglån.

Glåmdalsmegleren AS – Aktiv Eiendomsmegling Glåmdal

Glåmdalsmegleren AS ble opprettet og operativt mai 2004. Selskapet er lokalisert i Kongsvinger by. Som daglig markedsnavn benyttes Aktiv Eiendomsmegling Glåmdal. Selskapet var inntil høsten 2017 eid av Grue Sparebank (33 %), Odal Sparebank (33 %) og Tvehol Eiendom AS (34 %). Grue Sparebank og Tvehol eiendom AS solgte i november 2017 sine aksjer til Odal Sparebank, som dermed er 100 % eier av selskapet.

Bakgrunnen for at Grue Sparebank solgte sine aksjer er at banken ønsker å konsentrere virksomheten om bankens kjernevirksomhet.

Grue Næringssselskap AS - samarbeid med Hedmark Kunnskapspark

Grue Sparebank har en eierandel på 53,6 % i Grue Næringssselskap AS. Nest største aksjonær er Grue kommune med en eierandel på 36,4 %. På grunn av at selskapets virksomhet er av uvesentlig betydning for morbankens resultat, er det ikke utarbeidet konsernregnskap. Grue Næringssselskap AS eier et næringsbygg i Kirkenær sentrum som benyttes til egen virksomhet og til utleie. Bygget ble tatt i bruk som næringshage for små bedrifter i 2001. Bygget er ved utgangen av 2017 tilnærmet fullt utleid. Totalt har nå 20 virksomheter med til sammen ca. 70 ansatte sin virksomhet i næringshagen. Siden oppstart i 2001 har 60 ulike virksomheter vært lokalisert i næringshagen.

Selskapet hadde ved utgangen av 2017 ingen faste ansatte. Fra 1. januar 2017 inngikk Grue Næringssselskap AS samarbeidsavtale med Hedmark Kunnskapspark AS og K+ for å effektivisere den totale ressursbruken og medvirke til en bedre samordning av regionens arbeid med næringsutvikling. Grue Næringssselskap AS og næringshagen har i 2017 basert sin virksomhet på leide tjenester i hovedsak fra Hedmark Kunnskapspark, Grue Service og Vekstra Grue SA.

Hedmark Kunnskapspark har egen avdeling på Kongsvinger med ansvaret for førstelinjetjenesten i Kongsvinger, omstillingsprogrammet K+ for Kongsvingerregionen og inkubatordrift. Denne regionen som har den største industriettheten i Hedmark, opplevde et tap av flere hundre arbeidsplasser under finanskrisen i 2008-2009. Det ble klart at Kongsvingerregionen trengte en ny giv for å få vekst i næringslivet. Derfor er det igangsatt et omstillingsprogram som er et spleiselag mellom stat, fylket, regionråd og Kongsvinger kommune. Fra 1. januar 2016 har K+ også hatt ansvar for Industriinkubatoren for Kongsvingerregionen som skal ha fokus på produksjonsindustri. Denne felles regionale satsingen har som målsetning å skape 100 nye arbeidsplasser årlig i regionen. De siste årene har det vært stor aktivitet i jakten på nye idéer, og resultatene viser at det er god tilgang på idéer, over 100 i året. Noen av idéene gir grunnlag for bedriftsoppstart eller igangsetting av nytt område hos en eksisterende bedrift. Det vil bli ny vekst i Kongsvingerregionen, men dette krever endring både av holdninger og næringsstruktur. Brikkene i puslespillet for regionen må legges, noen brikker er kjente, mens andre er helt nye. Bioøkonomi er eksempel på et nytt fagområde som Kongsvingerregionen ønsker å ta en rolle i.

Hedmark Kunnskapspark (HKP) har i tillegg til sitt ordinære inkubatorprogram fått tildelt et program via Landbruksdepartementet som heter «Inkubasjon i Landbruksrelaterte næringer». I den anledning har Hedmark Kunnskapspark åpnet en avdeling av HKP Inkubator med fokus på gründerideer i landbruksrelaterte næringer i Grue Næringssselskap AS sine lokaler.

Grue Næringssselskap AS har i 2017 solgt tomt til ny Rema butikk. Grue Næringssselskap AS oppnådde i 2017 et årsresultat på kr 1.510.827 etter skatt, som er en resultatforbedring på kr 1.606.105 fra forrige år. Den kraftige resultatforbedringen skyldes salgsgevinst for tomteområde og endret driftsmodell. Selskapet er svært godt kapitalisert og styret i selskapet har foreslått at det utbetales et utbytte til aksjonærene på kr 1.400.000. Selskapet vil etter utbetaling av utbytte ha en egenkapitalandel på 83,2 %.

Økonomisk utvikling for banken

Fra resultatregnskapet (hele tusen)	2013	2014	2015	2016	2017
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	33.279	34.645	37.475	43.478	47.941
Netto andre driftsinntekter	12.587	12.907	10.125	13.082	19.242
Driftskostnader	31.333	30.900	26.725	37.615	39.356
Resultat før tap og skatt	14.533	16.652	20.875	18.945	27.826
Tap på utlån	26.125	4.876	5.739	3.328	6.932
Nedskrivninger / gevinst på anleggsmidler	(19.499)	2.129	17	1.916	471
Resultat for regnskapsåret før skatt	(31.091)	13.905	15.153	17.533	21.365
Skattekostnad	(2.982)	3.163	4.124	3.380	4.889
Resultat for regnskapsåret etter skatt	(28.109)	10.742	11.029	14.153	16.476
Fra balansen (hele tusen)					
Brutto utlån	1.417.114	1.397.078	1.564.688	1.816.301	2.057.952
Utlån lagt i boligkredittforetak	200.786	196.055	195.656	461.376	605.904
Tapsavsetninger	23.882	17.180	21.158	18.064	14.812
Innskudd fra kunder	1.389.868	1.488.160	1.543.453	1.716.335	1.885.479
Forvaltningskapital	1.769.441	1.864.995	1.896.685	2.244.460	2.507.112
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	1.741.457	1.840.291	1.881.739	2.084.835	2.357.853
Egenkapital	259.489	269.731	275.571	288.724	303.700

Nøkkeltall					
Rentenetto	1,91 %	1,88 %	1,99 %	2,09 %	2,03 %
Kostnader i % av inntekter	68,31 %	64,98 %	56,15 %	66,50 %	58,58 %
Kostnadsvekst	16,07 %	-1,38 %	-13,51 %	40,75 %	4,63 %
Taps-% utlån	1,84 %	0,35 %	0,36 %	0,18 %	0,34 %
Misligholds-%	2,31 %	2,27 %	1,25 %	1,32 %	0,14 %
Egenkapitalavkastning	-10,83 %	3,98 %	4,01 %	4,91 %	5,56 %
Kapitaldekning	26,21 %	27,29 %	27,30 %	24,44 %	23,25 %
Egenkapital i % av forvaltningskapital	14,67 %	14,46 %	14,53 %	12,86 %	12,11 %
Utlånsvekst	3,09 %	-1,41 %	13,51 %	14,53 %	13,30 %
Utlånsvekst inkl. boligkredittforetak	3,89 %	-1,53 %	11,82 %	27,85 %	16,95 %
Innskuddsvekst	1,14 %	7,07 %	3,72 %	11,20 %	9,85 %
Innskudd i % av utlån	98,08 %	106,52 %	97,33 %	94,50 %	91,62 %
Økning i forvaltningskapitalen	0,60 %	5,40 %	1,70 %	18,34 %	11,70 %
Antall årsverk	20,5	20,0	19,5	22,2	22,3

Forvaltningskapital

Grue Sparebanks forvaltningskapital var ved utgangen av 2017 på kr 2.507,1 mill. Forvaltningskapitalen økte 11,7 % i 2017, den gjennomsnittlige økningen i forvaltningskapital siste 5 år er 7,6 %.

Innskudd

Ved utgangen av 2017 utgjorde Grue Sparebanks samlede innskudd fra kunder kr 1.885,5 mill. (jfr. note 12). Innskuddene økte i 2017 med 9,9 %, den gjennomsnittlige økningen i innskudd siste 5 år er 6,6 %. I henhold til Vergemålsloven forvaltes vergemålsmidler fra og med 2013 av Fylkesmannen i det enkelte fylke. Grue Sparebank har ikke inngått avtale med Fylkesmannen og har ikke vergemålsmidler som innskudd. Banken har heller ikke kommunale eller meglede innskudd. Bankens største innskudd utgjorde pr 31.12.17 kr 32,2 mill. Bankens 20 største innskudd utgjorde kr 165,8 mill. Bankens innskuddsdekning er 91,6 %, som er en reduksjon fra 94,5 % i 2016. Banken tilbyr kun innskudd med flytende rente, ikke fastrenteinnskudd.

Utlån

Ved utgangen av 2017 utgjorde Grue Sparebanks samlede brutto utlån kr 2.058,0 mill. (jfr. note 5). Utlånene på egen balanse økte i 2017 med 13,3 %. Gjennomsnittlig økning i utlån på bankens egen balanse siste 5 år er 8,6 %. I tillegg til utlån på egen balanse har banken en utlånsportefølje på kr 605,9 mill. plassert i Eika Boligkreditt AS, dette er en økning på kr 144,5 mill. fra forrige år. Økningen i utlånsvolum inkludert lån plassert i Eika Boligkreditt AS utgjorde i 2017 16,9 %. Av bankens samlede lån til personmarkeds kunder er 26,2 % plassert i Eika Boligkreditt AS. Bankens interne ramme for plassering av lån i boligkredittforetak er 40 %.

Bankens utlån til næringsliv utgjorde ved utgangen av 2017 kr 354,3 mill. og er redusert med 8,4 % i 2017. Lån til næringsliv inkludert lån til landbruk utgjorde 17,2 % av bankens samlede brutto utlån ved utgangen av 2017. Av lån til næringsliv utgjorde lån til landbruksformål 63,8 %.

Banken har ikke fastrentelån på egen balanse og tilbyr ikke valutilån.

Bankens samlede vekst i utlån var i 2017 høyere enn budsjettet nivå og skyldes i hovedsak nye kunder i Åsnes kommune. For perioden 2018-20 har vi prognosert med lavere utlånsvekst enn i 2017.

Tap på utlån og garantier

Nedskrivning på individuelle lån og nedskrivning på grupper av utlån foretas i henhold til "Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner". Nedskrivning på grupper av utlån baseres på tapshistorikk for lån, kreditt og garantier til næringskunder og personkunder i kombinasjon med sannsynlighet for mislighold i nærings- og privatporteføljene. Det foretas i tillegg en vurdering av nedskrivningsbehov avhengig av lokaløkonomiske og makroøkonomiske forhold. Vår vurdering av nedskrivninger på individuelle utlån foretas ved engasjementsgjennomgang, gjennomgang av Early warning rapport, restanselister, overtrekkslister og ut fra vår lokalkunnskap.

Det er god spredning i utlånsmassen og de fleste større lån er sikret ved pant og /eller garantier. Av utlånene er kr 1.587 mill. sikret med pant i bolig innenfor 80 % av forsvarlig verdigrunnlag.

For å korte ned tiden fra første purring til saken går til inkasso og for å effektivisere oppfølgingen av overtrekk og restanser er all purring utkontraktert til vårt samarbeidende inkassoselskap.

Grue Sparebank har pr. 31.12.2017 nedskrivninger på 10,8 mill. kr på individuelle lån og 4,0 mill. kr på grupper av utlån. Sum nedskrivninger er redusert med kr 3,2 mill. kr fra forrige år. Konstaterte tap på utlån og garantier utgjør kr 10,6 mill. Tap på utlån utgjorde i 2017 0,34 % av brutto utlån.

Misligholdte og tapsutsatte engasjement utgjør pr. 31.12.17 1,48 % av brutto utlån som er en reduksjon fra 1,71 % ved utgangen av 2016.

Styret kjenner ikke til lån, garantier eller andre plasseringer som vil kunne føre til tap av betydning i 2018, utover det som er hensyntatt i nedskrivninger på individuelle lån og grupper av utlån.

Verdipapirer

Verdipapirer utgjorde pr 31.12.17 12,8 % av bankens forvaltningskapital. Av verdipapirene utgjør 10,1 % norske obligasjoner med lav kredittrisiko, 0,3 % obligasjonsfond, 0,8 % pengemarkedsfond og 1,6 % aksjer og egenkapitalbevis av bankens forvaltningskapital (jfr. note 7, 8 og 9). Aksjeeksponeringen er i hovedsak plassert i selskaper som er strategisk viktige for banken.

Overskuddslikviditet som ikke er plassert i verdipapirer, er plassert som kortsiktige innskudd i andre banker. Bankens beholdning av rentebærende papirer er i regnskapet for 2017 verdsatt til laveste verdis prinsipp, det vil si laveste verdi av kostpris og markedsverdi. Beholdningen var pr. 31.12.2017 verdsatt til 253,4 mill. kr. Med bakgrunn i økte markedsverdier er det foretatt tilbakeføring av tidligere nedskrivning av beholdningen av obligasjoner og sertifikater med totalt kr 57' i 2017. Det er realisert gevinst på kr 607' på obligasjoner i 2017. Markedsverdivurderinger foretas månedlig av eksterne ekspertise og eventuelle opp- / nedskrivninger foretas fortløpende gjennom året.

Bankens portefølje av aksjer, verdipapirfond og egenkapitalbevis var ved årets utløp bokført med 67,1 mill. kr. Porteføljen inkluderer obligasjonsfond på 6,9 mill. kr, pengemarkedsfond på 20,2 mill. kr og aksjer / egenkapitalbevis klassifisert som anleggsmidler 40,0 mill. kr. Omløpsporteføljen er etter porteføljeprinsippet verdsatt til laveste av markedspris og kostpris. Markedsverdi fastsettes månedlig ut fra offentlige kursoversikter og eventuelle opp- / nedskrivninger foretas fortløpende gjennom året. Netto realiserte gevinster / tap og verdijusteringer på beholdningen av aksjer, andeler i fond og egenkapitalbevis utgjør i 2017 totalt et positivt bidrag på kr 675', hvorav gevinst på salg av anleggsaksjer utgjør kr 471'. Aksjer i selskaper som representerer strategiske plasseringer er klassifisert som anleggsmidler. Anleggsaksjene verdsettes til kostpris og nedskrives kun ved verdifall som ikke er forbigående.

Bankens portefølje av rentepapirer forvaltes av Eika Kapitalforvaltning AS. Øvrig verdipapirbeholdning forvaltes i egen regi. Fondsprodukter hos eksterne forvaltere benyttes hvis dette er fordelaktig ut fra kostnad / nytte og likviditeten i verdipapirene.

Investering i verdipapirer skjer med bakgrunn i gjeldende markedspolicy og plasseringsrammer fastsatt av styret. Ved plassering prioriteres verdipapirer med lav / moderat risiko. Bankens verdipapirbeholdning og avkastning blir rapportert til styret hver måned.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler utgjorde ved utgangen av 2017 0,6 % av bankens forvaltningskapital (jfr. note 10).

Årsresultat

Grue Sparebank oppnådde i 2017 et årsresultat etter skatt på kr 16.475.847. Dette tilsvarer 0,70 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Gjennomsnittlig forvaltningskapital var i 2017 kr 2.357.853'.

Driftskostnader i % av driftsinntekter utgjør 58,6 %.

Bankens rentenetto i 2017 ble kr 47,9 mill. som er en økning på kr 4,5 mill. fra 2016. Rentenettoen i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital er på 2,03 %, en reduksjon på 0,06 prosentenheter fra året før. Avgift til Bankenes Sikringsfond utgjorde i 2017 kr 1.253', mot kr 1.177' i 2016. Finanskatt innført fra 2017 utgjør samlet kr 1.013', herav utgjør ekstra arbeidsgiveravgift kr 835' og ekstra skatt på inntekt kr 178'. Avkastningen på pengemarkedsfond er ført som gevinst på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning.

Banken har fokusert mye på å øke andre inntekter utover rentenetto og har lykket godt med det. Netto gebyr- og provisjonsinntekter har økt med 64,1 % i 2017 og utgjør kr 12,0 mill. for året som helhet.

Sett med bakgrunn i den meget sterke konkurransen i bankmarkedet, lavt rentenivå og press på rentemarginen, anser styret resultatet som tilfredsstillende. Styret og administrasjonen har kontinuerlig fokus på tiltak for å bedre lønnsomheten og er tilfreds med utviklingen i bankens resultat.

Etter styrets oppfatning gir årsregnskapet en tilfredsstillende beskrivelse av bankens stilling ved årsskiftet og styret ser ingen forhold av betydning for stilling og resultat som har intruffet etter regnskapets avslutning.

Årsresultatet etter skatt på kr 16.475.847 foreslås disponert slik:

Overført til sparebankens fond:	kr. 14.975.847
Overført til gavefond og/eller gaver:	kr. 1.500.000

Kapitaldekning / egenkapital

Bankens kapitaldekning fastsettes i henhold til Baselkomitéens standarder for kapital- og likviditetsstyring (Basel III) som er gjort gjeldende gjennom EUs kapitaldekningsdirektiv (CRD IV). Grue Sparebanks beregningsgrunnlag for kapitaldekning var ved årets utgang på 1.254,3 mill. kr. Kapitaldekningen var 23,25 % pr 31.12.17. Til sammenligning hadde Grue Sparebank en kapitaldekning pr. 31.12.16 på 24,44 % (jfr. note 14). Reduksjonen i bankens kapitaldekning skyldes vekst i bankens beregningsgrunnlag som følge av høy utlånsvekst. Bankens interne ramme for minimum kapitaldekning er 18,5 %. Bankens ansvarlige kapital består kun av ren kjernekapital.

Myndighetenes minimumskrav til kapitaldekning var 15,5 % pr 31.12.17.

Etter årets årsoppgjørdisposisjoner er sparebankens egenkapital kr 303,7 mill. som utgjør 12,1 % av forvaltningskapitalen.

Årsregnskapet er på bakgrunn av dette avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Årsregnskapet og årsberetningen gir en rettvise oversikt over bankens utvikling og resultat av virksomheten og dens stilling.

Risikoforhold / overordnede mål for risiko og risikotoleranse

Styret har fastsatt at banken skal ha en lav / moderat risikoprofil. Etter fast oppsatt plan foretas løpende rapporteringer gjennom året av de viktigste risikoforhold knyttet til bankens virksomhet. Banken utarbeider egen risikorapport til styret hver måned basert på interne og eksterne rammer for virksomheten. For å avdekke eventuell forhøyet risiko gjennomføres stresstester etter fastsatt plan eller etter behov.

Styret gjennomgår / revurderer strategisk plan hvert år. Styret har i 2017 foretatt en hovedgjennomgang av strategien for perioden 2018-2022. Banken er eksponert for finansiell risiko i form av kredittrisiko, renterisiko, valutarisiko, kursrisiko og likviditetsrisiko. Banken styrer og følger opp disse risikoene blant annet gjennom regelmessig og detaljert rapportering til styret, årlig budsjettering og bankens internkontrollsystem.

Mest betydningsfulle risikoer og tiltak for å redusere risikoen

Strategisk risiko

Strategisk risiko knytter seg til feil strategiske valg som medfører risiko for tap for banken på grunn av feil satsing, feil investeringer eller uteblitte strategiske beslutninger som truer bankens eksistens. Gjeldende strategiplan gjelder for 2018-22. Bankens strategi gjennomgås og revurderes årlig.

Strategisk risiko omfatter også kontroll- og styringsrisiko.

Kredittrisiko

Bankens viktigste risikoeksponering totalt sett er kredittrisikoen i utlånsporteføljen (jfr. note 5). Kredittrisikoen styres av retningslinjer gitt i kredittpolicy, kredittåndbok, fastsatte bevilgningsfullmakter og krav fra myndighetene. Banken har valgt å være mer konservative enn det lovverket pålegger banken. Bankens policy, kompetanse, rutiner og kontroller på området skal være slik at det sikrer en sunn og langsiktig utvikling uten at banken utsettes for unødig risiko. Bankens målsetting innen kredittområdet er at lån / kreditter i all hovedsak skal innvilges med lav eller moderat risiko. Bankens kredittstrategi /-policy gjennomgås og revurderes av styret årlig.

Organiseringen innenfor kredittområdet skal være slik at den både ivaretar kundenes krav til service og personlig kontakt og bankens krav til spesialisering, kvalitet og kompetanseutvikling.

Kredittporteføljen skal primært være knyttet til følgende segmenter:

- Personmarkedet
- Primærnæringer
- Små og mellomstore bedrifter med lokal tilhørighet

Porteføljestyring/risikoklassifisering

Kredittkunder er tildelt fast engasjementsansvarlig kundefrådgiver i banken, såfremt kundefrådgiveren er tilgjengelig skal i prinsippet kunden alltid betjenes av samme rådgiver. Alle kunder med tilhørende kreditter risikoklassifiseres ved behandling av lånesøknad.

Bankens risikoklassifiseringsmodell for kredittrisiko er ikke endret i 2017 og er identisk med 31.12.16.

For å analysere kredittrisikoen og tidlig avdekke mulige problemengasjement, legger banken stor vekt på løpende kontakt med kundene innen næringslivsmarkedet og holder seg oppdatert på makroøkonomiske og bransjespesifikke endringer som kan påvirke kredittrisikoen. For næringslivskunder med betydelig aktivitet og engasjement, tilstrebes fortløpende oppfølging av salg, regnskap, inntekter med videre. Det innhentes årsregnskap for næringslivskunder for analyse, oppfølging og fornyet risikoklassifisering.

Risikonivå som fremkommer i bankens modeller for vurdering av kredittrisiko bygger på en kombinasjon av historiske data fra regnskap, historiske hendelser og beregnet sannsynlighet for mislighold.

Risikospredning

Erfaringsmessig er bankens risiko for tap på utlån nesten utelukkende knyttet til næringslivsengasjementer. Banken har derfor besluttet å begrense utlån til næringslivsengasjementer inkludert landbruksengasjementer til maksimalt 25 % av totale utlån. Bankens andel av næringslivsengasjementer inkludert landbruk utgjorde pr 31.12.17 17,2 % av totale utlån. Av næringslån utgjorde landbrukslån 63,8 % pr 31.12.17. Andelen næringslivsengasjement er redusert i løpet av siste femårsperiode. Engasjementene innenfor næringsliv har god spredning mellom sektorer. Banken har etablert interne rammer for eksponering mot enkeltbransjer og porteføljekvalitet. Den største kredittrisikoen ligger i de store engasjementene. For å redusere risiko knyttet til de største engasjementene, er enkelte av disse delt med andre banker.

Risiko foreligger også på lån ytet til nyetableringer som banken ser som viktig for å delta i utviklingen av lokalsamfunnet. Styret ser det som viktig at bankens kredittpolitikk vurderes selvstendig, og ikke som en del av vårt bidrag til næringsutvikling.

Utlån til personmarkedet er fordelt på mange små lån, mange med god pantesikkerhet og således liten risiko. Prisene på boliger og landbrukseiendommer har steget i vårt område i 2017, men prisnivået på boliger er likevel svært lavt i forhold til bynære områder. Prisene på brukte boliger ligger langt under byggekostnadene.

Bankens interne krav er at bankens totale engasjement med en kunde som hovedregel ikke skal overstige 10 % av bankens ansvarlige kapital, med unntak av privatengasjement med spesielt god sikkerhet. Bankens største kredittengasjement pr 31.12.17 utgjorde 9,9 % av ansvarlig kapital og er sikret med pant i lett omsettelig eiendom.

Styret anser kredittrisikoen for utlån og garantier samlet sett som moderat ut over foretatte nedskrivninger på individuelle lån og grupper av utlån. Bankens verdipapirer er spredd på mange låntakere, med hovedtyngden innenfor finans og fylker/kommuner. Styret anser kredittrisikoen på obligasjonsporteføljen som lav. Banken har i 2017 gjennomført stress-tester på kredittrisikoområdet hver måned.

Operasjonell risiko

Defineres som "risikoen for tap som følge av utilstrekkelig eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser" Følgende risikokategorier er analysert:

- Internt og eksternt bedrageri (mislighetsrisiko)
- Arbeidsmiljø og ansettelsesvilkår
- Sikkerhet på arbeidsplassen
- Skade på fysiske eiendeler (fysisk risiko)
- Systemsvikt
- Kunder, produkter og forretningspraksis
- Oppgjør, levering og annen transaksjonsbehandling

Vurdering av operasjonell risiko utføres i forbindelse med årlig risikoanalyse, i tillegg blir det foretatt en skjønnsmessig vurdering om beregnet kapitalbehov i Pilar I er tilstrekkelig.

Markeds- og renterisiko

Eksponering i verdipapir- og rentemarkedet påfører banken tapsrisiko ved negativ utvikling i verdipapir- og rentemarkedet. Bankens retningslinjer og rammer for investering i verdipapirer (markedsrisikorammer) er fastsatt i bankens markedspolicy. Bankens markedspolicy gjennomgås og revurderes av styret årlig. Hensikten med bankens eksponering i verdipapirmarkedet er å sikre en sunn og langsiktig utvikling, ved at overskuddslikviditet / likviditetsreserver gir god avkastning med begrenset risiko. Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer forvaltes av Eika Kapitalforvaltning AS gjennom en aktiv forvaltning avtale.

For å redusere markedsrisiko styres eksponeringen gjennom etablerte rammer for eksponering innen de forskjellige typer eiendeler og diversifisering. Bankens renterisiko knyttet til ulik rentebinding på innskudd og utlån er minimal. Banken har i tillegg renterisiko på sin beholdning av obligasjoner. Aksje- / aksjefondseksponeringen er utsatt for markedsrisiko ved mulighet for fall i aksjekurser. Banken har i svært begrenset grad aksjer og egenkapitalbevis i enkeltelskap uten at disse er ment for varig eie.

Renterisiko oppstår som et resultat av at det er ulik rentebindingstid knyttet til bankens fordringer og gjeld. Ved en renteendring endres renten på innskudd og utlån samtidig. Banken har ingen fastrenteinnskudd og ingen utlån til fast rente på egen balanse, og vil derfor ha lav renterisiko som følge av dette. Renterisikoen reduseres ved at renten på innskudd i andre banker og på hovedtyngden av obligasjonsbeholdningen følger markedsrenten og at rentene på obligasjonene reguleres kvartalsvis. Rentesenkninger reduserer avkastningen på egenkapitalen og fører til en tilsvarende reduksjon i bankens resultat. Styret anser bankens renterisiko samlet sett for å være lav.

Bankens driftskonto har flytende rente med daglig rentefastsettelse. Renten på bankens obligasjonslån er knyttet til Nibor 3 mnd med rentefastsettelse hvert kvartal.

Banken har ingen verdipapirplasseringer, utlån, innlån eller innskudd i utenlandsk valuta. Banken handler kun med valuta til privatkunder som en del av ordinær bankdrift. Bankens valutarisiko er knyttet til bankens kontantbeholdning av valuta.

Banken har i 2017 gjennomført stresstester på markedsrisikoområdet hver måned.

Likviditetsrisiko

I henhold til likviditetsforskriften skal banken til enhver tid ha tilstrekkelig med likvider. Bankens retningslinjer og rammer for likviditet er fastsatt i bankens likviditetspolicy. Bankens likviditetsstrategi /-policy gjennomgås og revurderes av styret årlig. Generelt vil lavere likviditetsrisiko innebære høyere finansieringskostnad. Banken står derfor ovenfor en avveining mellom bankens samlede innlånskostnad og bankens samlede likviditetsrisiko. Bankens likviditetsrisiko skal være lav. Dette innebærer at banken skal være forsvarlig og langsiktig finansiert og i hovedsak være finansiert med innskudd. Bankens innskuddsdekning var pr 31.12.17 91,6 %. Banken skal også ha en likviditetsbuffer som sikrer tilgang på finansiering i krisesituasjoner.

Bankens likviditetsindikatorer, fastsatt i samsvar med Finanstilsynets modell, var pr 31.12.2017:

Likviditetsindikator 1 (finansiering med løpetid over 1 år)	113,0
Likviditetsindikator 2 (finansiering med løpetid over 1 måned)	117,8

Banken rapporterer i henhold til Finanstilsynets bestemmelser LCR (liquidity coverage ratio) og NSFR (net stable funding ratio):

LCR	31.12.17	190,6 %
NSFR	31.12.17	125,8 %

Banken har rammer for likviditetseksponering på kort, mellomlang og lang sikt. Banken har god likviditet, og vi anser likviditetsrisikoen som lav innenfor første års tidshorizont. Banken bruker etter behov Eika Boligkreditt AS som langsiktig finansieringskilde for boliglån. Boliglån formidlet til Eika Boligkreditt AS må ha en belåningsgrad lavere enn 60 % av markedsverdi. Av bankens samlede lån til personmarkeds kunder er 26,2 % plassert i Eika Boligkreditt AS. Bankens interne ramme for plassering av lån i boligkredittforetak er 40 %.

Banken har i 2017 gjennomført stresstester på likviditetsområdet hver måned.

Renommé- / omdømmerisiko

Risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter og myndigheter. Svekkelse av renommé / omdømme oppstår på grunn av uheldige hendelser i egen bank, systemer eller hos samarbeidspartnere. For å redusere risiko for svekket renommé ved uheldige hendelser arbeider banken systematisk for å oppnå høy kundetilfredshet og skape tillit hos kundene og eksterne långivere. Kundetilfredshets- og medarbeidertilfredshetsmålinger foretas årlig av Kantar TNS.

Kapitalkrav og overskudd av ansvarlig kapital

Bankens kapitaldekning fastsettes i henhold til Baselkomitéens standarder for kapital- og likviditetsstyring (Basel III) som er gjort gjeldende gjennom EUs kapitaldekningsdirektiv (CRD IV). Grue Sparebank har for Pilar I valgt å benytte standardmetoden for beregning av kapitalkrav for kredittrisiko og basismetoden for beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko. Fastsettelse av tilleggskapital baserer seg på risikoanalyse av alle virksomhetsområder. Styring og kontroll vurderes for hvert enkelt virksomhetsområde, vurdering og gradering av restrisiko foretas basert på kvaliteten på rutiner og kontroller. Modellen tar utgangspunkt i restrisiko. Kapitalkrav for kredittrisiko og operasjonell risiko (Pilar I) suppleres med kapitalavsetning for risikoene som ikke er fullt ut dekket i Pilar I og risikoer som ikke er tatt med under Pilar I.

De risikofaktorene som det er avsatt kapital for i Pilar II er:

- Kredittrisiko – beregnet kapitalbehov utover risiko som er hensyntatt i Pilar I
- Konsentrasjonsrisiko – omfatter risiko knyttet til bankens største kredittengasjementer, konsentrasjon i spesielle geografiske områder, konsentrasjon i bransjer hvor banken har høyere eksponering enn gjennomsnittet og / eller bransjer hvor banken historisk har tapt mye i forhold til eksponering.
- Markeds og renterisiko – omfatter risiko for tap som følge av uventet utvikling i verdipapir- / rentemarkedet, effekter av renteendring på ikke rentebærende balanse og risiko for tap som følge av ulik rentebindingstid på aktiva- og passivasiden i balansen.
- Operasjonell risiko – risiko for tap som følge av utilstrekkelige interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

Styret vurderer at kapitalbehov for øvrige risikoforhold dekkes med løpende inntjening.

Kapitalbehov

Sammenstilt kapitalbehov Grue Sparebank for Pilar I, Pilar II og bufferkrav pr 31.12.2017 (i mill. kr):

Pilar I	
Kredittrisiko	93,3
Markedsrisiko handelsportefølje	0,0
Operasjonell risiko	7,0
Sum kapitalkrav pilar I (8 %)	100,3
Pilar II tillegg	
Sum kapitalkrav øvrige risikofaktorer (Pilar II)	29,3
Sum kapitalbehov Pilar I og II	129,6
Kapitalbehov Pilar I og Pilar II i % av beregningsgrunnlaget	10,3
Beregningsgrunnlag	1254,3
Bufferkrav	
Bevaringsbuffer (2,5 %)	31,4
Systemrisikobuffer (3,0 %)	37,6
Motsyklisk buffer (0-2,5 %)	25,1
Sum bufferkrav	94,1
Sum kapitalbehov Pilar I , Pilar II og bufferkrav	223,7

Basert på tallmateriale pr 31.12.2017 har Grue Sparebank netto ansvarlig kapital på kr 291,6 mill. Sum kapitalbehov Pilar I, Pilar II og bufferkrav utgjør kr 223,7 mill. Grue Sparebank har et overskudd av ansvarlig kapital på kr 67,9 mill. i forhold til minimumskravet i henhold til Pilar I, Pilar II og bufferkrav.

Kapitaldekningen var 23,25 % pr. 31.12.17. Kapitaldekningen pr. 31.12.16 var til sammenligning 24,44 %. Bankens ansvarlig kapitaldekning skal i henhold til strategisk plan være minimum 18,5 %. Bankens ansvarlige kapital består kun av ren kjernekapital. Banken vil som følge av overskudd av ansvarlig kapital, ikke ha behov for å hente inn ansvarlig kapital ved utstedelse av egenkapitalbevis, fondsobligasjoner eller ansvarlig lån kommende treårsperiode.

Kapitalbehovet er beregnet med en tidshorisont på ett år. Kapitalbehovet første tre år er simulert ved hjelp av budsjett, prognoser og scenarier for perioden 2018-20.

Fra og med 2018 skal det i kapitaldekningsberegningen foretas konsolidering av samarbeidende grupper. Det innebærer at vårt eierskap i Eika Boligkreditt AS og Eika Gruppen AS skal konsolideres inn. Etter foreløpige beregninger vil bankens kapitaldekning reduseres med ca. 2 % når konsolidering innføres.

Ledelsesmessig styring og intervensjoner

Bankens internkontroll omfatter kontroller som blant annet skal overvåke bankens kredittrisiko, likviditetsrisiko, kursrisiko og renterisiko.

Det er utarbeidet beredskapsplaner innenfor kreditt-, markeds- og likviditetsområdet. Resultatet av kvartalsvise stress-tester innenfor disse områdene avgjør om beredskapsplanene skal iverksettes. Det er i tillegg utarbeidet scenariomodell knyttet til alvorlige økonomiske tilbakeslag.

Banken har etablert egen uavhengig risikokontroll- og compliancefunksjon.

Begrensninger i styring og kontrollrutiner

Begrensninger kan oppstå som følge av at menneskelig dømmekraft i forbindelse med beslutningstaking kan være mangelfull. Feilsituasjoner kan oppstå som følge av menneskelig svikt (ubevisste feil), og kontroller som kan omgås gjennom samarbeid mellom to eller flere ansatte (bevisste feil).

Det er lagt opp til deling av prosesser for å påse at flere personer er involvert for å unngå at samme person innvilger og godkjenner vilkår for innvilgning.

Styring og kontrollrutiner er evaluert ved hjelp av risikoanalyse for alle bankens virksomhetsområder.

Corporate governance

I dette avsnittet ønsker vi å gi en kortfattet beskrivelse av prinsipper for eierstyring og selskapsledelse i Grue Sparebank.

Bankens styringsstruktur følger "Lov om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven)" som trådte i kraft fra 01.01.16.

Bankens generalforsamling er sammensatt på følgende måte:

- 9 medlemmer og 4 varamedlemmer valgt av bankens innskytere
- 3 medlemmer og 1 varamedlem valgt av Grue kommune
- 4 medlemmer og 2 varamedlemmer valgt av og blant de ansatte i banken

Generalforsamlingen har avholdt ett møte i 2017.

Bankens styre er sammensatt på følgende måte:

- 5 medlemmer og 2 varamedlemmer valgt av generalforsamlingen
- 1 medlem og 1 varamedlem valgt av ansatte

Første vararepresentant har møtt i sju styremøter. Kvinneandelen i styret utgjør 60 %, når en etter vanlig praksis utelater ansattes representant fra beregningen. Første vararepresentant er mann. Ansattes representant og ansattes vararepresentant i styret er kvinner. Styret har i 2017 avholdt 15 styremøter og behandlet totalt 192 saker.

Bankens samlede styre utgjør risiko- og revisjonsutvalget. Styret skal samlet ha den kompetanse som ut fra bankens organisasjon og virksomhet er nødvendig for å ivareta risiko- og revisjonsutvalgets oppgaver. Minst ett av medlemmene skal være uavhengig av virksomheten og ha kvalifikasjoner innen regnskap eller revisjon.

Bankens styrings- og kontrollsystemer er basert på lover og forskrifter, i tillegg til interne rammer og fullmakter vedtatt av styret. Banken foretar årlig risikoanalyse for virksomheten. Bankens arbeidsprosesser og kontrollrutiner er utformet for å begrense risiko knyttet til virksomheten.

Bankens ledergruppe består av fire medlemmer som alle er menn.

Personale, arbeidsmiljø og samfunnsansvar

Banken har en viktig rolle i folks liv. Det være seg privatpersoner som får oppfylt drømmen sin om ny bolig eller bedriftskunder som får hjelp til å sette gode ideer ut i livet. Vi avlaster risiko, sikrer likviditet og stimulerer samfunnet. Ikke minst bidrar banken til samfunnet gjennom gaver og annen støtte til idrett, kultur, ideelle organisasjoner og andre samfunnsnyttige formål. I 2017 beløp slik støtte seg til kr 2,2 mill.

Arbeidet med samfunnsansvar er forankret i bankens verdier og banken har utarbeidet retningslinjer for samfunnsansvar. Bankens retningslinjer for samfunnsansvar omhandler hvordan bankens verdiskapning baseres på lønnsom, ansvarlig og bærekraftig drift. Retningslinjene omfatter finansielle, miljømessige og sosiale spørsmål. Bankens virksomhet, produkter og tjenester skal gjenspeile de utfordringene samfunnet står overfor og det kundene er opptatt av. Bankens ansvarlighet i utøvelsen av sin virksomhet, med målsetting om å skape langsiktige resultater og løsninger for bankens kunder og samfunnet. De produkter banken tilbyr skal være nyttige for samfunnet og lønnsomme for banken, og banken skal ha en aktiv holdning til samfunnsansvar i sitt produkttilbud til kundene og i kredittvurderingen. Bankens skal ha høy etisk bevissthet.

Hensynet til samfunnsansvar er innarbeidet i overordnede retningslinjer under konkrete emner som eksempel etterlevelse av lover og forskrifter, etikk, bekjempelse av hvitvasking, helse, arbeidsmiljø, sikkerhet samt det ytre miljø. Bankens system for overvåking av «uvanlige» transaksjoner knyttet til mulig hvitvasking har rapportert et betydelig antall saker i 2017. Banken har et system som automatisk «flagger» mistenkelige transaksjoner som må undersøkes nærmere. Etter nærmere er det funnet grunnlag for å rapportere tre saker til Økokrim i 2017. Bankens øvrige hendelsesrapportering ikke har avdekket vesentlige avvik i 2017.

Banken har ikke særskilt klimaregnskap og innehar heller ikke egen miljøsystemsertifisering.

Banken har ved årets utgang 24 fast ansatte. Av disse er fire ansatt på deltid. I tillegg har fire personer fungert som ekstrahjelp/vikarer i løpet av året. Totalt er det utført 22,3 årsverk i 2017. Banken har en kvinneandel på 50 % blant faste ansatte. I forbindelse med nyansettelser av personale med lederansvar prioriterer vi ansettelse av kvinner under ellers like vilkår. Det legges videre til rette for at rekrutteringer skjer fra et bredt utvalg av samfunnet og eldre arbeidstakere kan få et yrkesaktivt liv frem til alderspensjonering og bidra til å redusere antall tidligpensjoneringer i banken. Banken sikrer også ansatte innflytelse gjennom godt samarbeid med de tillitsvalgte innenfor de rammer og tradisjoner som gjelder for bransjen.

For å sikre etterlevelse og godt omdømme inngår bankens ansatte i et etterutdanningsprogram med ulike kurs, seminarer mv. med fokus på etterlevelse av sentrale lover og forskrifter og bankfaglige temaer. Alle faste ansatte har i løpet av året deltatt på eksterne og / eller interne kurs for oppdatering og opplæring. Ved utløpet av 2017 er 13 av bankens ansatte autoriserte finansielle rådgivere, 13 autoriserte forsikringsrådgivere og 4 autoriserte kredittrådgivere.

Banken er medlem av Glåmdal HMS Tjeneste. Banken har også et eget treningsrom med diverse treningsapparater. Helsestilstanden til de ansatte må karakteriseres som god med lite sykefravær. Sykefraværet skyldes ikke skader eller ulykker i banken. Sykefraværet var 3,69 % i 2017, noe som er en økning fra 2,94 % i 2016. Økningen i sykefravær skyldes langtidsfravær som følge av fritidsskade hos en av våre ansatte. De ansatte er innmeldt i bankens pensjonsordning, behandlingforsikring og gruppelevsforikring.

Banken har etablert innskuddsbasert pensjonsordning for bankens ansatte med følgende sparesatser betalt av Grue Sparebank:

- 7 % innskudd av lønn mellom 0 G og 7,1 G
- 17 % innskudd av lønn mellom 7,1 G og 12 G.

Ansatte som tidligere hadde ytelsesbasert pensjonsordning blir kompensert for differansen mellom beregnet reduksjon i pensjon ved overgang til innskuddsbasert pensjon.

Medarbeidertilfredshetsundersøkelse utføres årlig, tiltak iverksettes innenfor de områder hvor det er avdekket svakheter. Styrets oppfatning er at arbeidsforhold, trivsel og miljø i banken er godt.

Styret har gitt retningslinjer for godtgjørelse som omfatter alle former for godtgjørelse til bankens ansatte. Retningslinjene skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med virksomhetens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Det vises også til note 21a i årsregnskapet.

Banken har en generell ordning med variabel godtgjørelse (prestasjonslønn) som defineres inn under pkt 5: Unntak i Finanstilsynets rundskriv av 21.2.2011 "Godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond". Ordningen omfatter hele banken og gir ikke incentiver til økt risikoeksponering.

Den variable prestasjonslønnen er i 2017 beregnet på grunnlag av tre styrefastsatte målekriterier. Prestasjonslønnen er lik for alle ansatte og var i 2017 samlet begrenset oppad til kr 30.000 pr årsverk. Den variable prestasjonslønnen som følge av oppnådde måltall i 2017 utgjør kr 15.625,- pr årsverk. Prestasjonslønnen er kostnadsført i 2017. Styret har vedtatt at ordningen med variabel godtgjørelse avvikles fra og med 2018.

Bankens verdier og ansatte er sikret med moderne utstyr.

Bankens virksomhet forurenser ikke det ytre miljø.

Banken har utover årsrapporten og ovennevnte forhold ingen særskilt rapportering på samfunnsmessige resultater.

Utsiktene for kommende år

Det forventes stabilt rentenivå i 2018. Norges Bank har signalisert mulig økning av styringsrenten høsten 2018, men styret vurderer at en renteøkning sent på høsten, uansett vil få begrenset virkning for banken i 2018. Grue Sparebank forventer en utlånsvekst på egen balanse under nivået i 2017 for privatmarkedet og en meget moderat vekst i utlånsvolum til bedriftsmarkedet. Flesteparten av våre privatkunder og landbrukskunder har lav gjeldsbelastning, den samlede situasjonen for privatkundene og landbrukskundene er derfor god. Risikoen ved utlån til privatmarkedet vil øke hvis boligprisene skulle fortsette å falle. Lokal industri er for en stor del utsatt fra konkurranse fra utlandet. Svak kronekurs har bedret konkurranseevnen.

Innen bedriftsmarkedet forventer vi tap på normalnivå i 2018. Samlet sett vil kredittrisikoen ved utlån til bedriftsmarkedet være moderat.

Banken vil i 2018 fortsette arbeidet med å bedre lønnsomheten.

Gjennom endringer i virksomheten, etablering av rådgivningskontor på Flisa, kompetanseheving og nyansettelser har banken hatt en betydelig økning i inntekter utover renteinntektene. Andre inntekter forventes å øke ytterligere i 2018.

Styret mener Grue Sparebank er konkurransedyktig med sine produkter både på pris og kvalitet. Styret vurderer bankens økonomiske stilling som tilfredsstillende og forventer en stabil utvikling som gjør oss i stand til å oppfylle kundenes krav på en tilfredsstillende måte.

Kirkenær, 30.1.2018

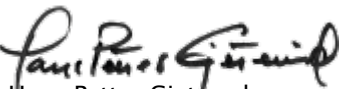
Wenche Engen
Styreleder

Anita Madshus
Styremedlem

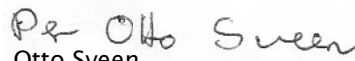
Kari Nordset Birkely
Styremedlem

Hans Petter Gjeterud
Banksjef

Bernt Snapa
Nestleder

Per Otto Sveen
Styremedlem

Hanne Haukerud Rolsdorph
Styremedlem

RESULTATREGNSKAP

RESULTATREGNSKAP (i tusen kroner)	Noter	2017	2016
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		350	330
Renter og lign. innt.av utlån til og fordr. på kunder		64.105	57.970
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner		4.508	4.530
Sum renteinntekter og lignende inntekter		68.963	62.830
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinst.		95	221
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		15.556	15.080
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		4.111	2.873
Andre rentekostnader og lignende kostnader		1.261	1.178
Sum rentekostnader og lignende kostnader		21.022	19.353
Netto rente og kredittprovisjonsinntekter	16	47.941	43.478
Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer med variabel avkastning		3.646	2.311
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper		-	70
Sum utbytte og andre innt. av verdip. med var. Avkastning		3.646	2.381
Garantiprovisjoner		236	219
Andre gebyr og provisjonsinntekter	17	15.140	10.341
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		15.376	10.560
Andre gebyr og provisjonskostnader		3.346	3.229
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		3.346	3.229
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp		659	981
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		998	582
Netto verdiendring og gev./tap på valuta og finansielle drivater		757	482
Sum netto verdiendring og gev./tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler		2.414	2.045
Driftsinntekter faste eiendommer		1.152	1.324
Andre driftsinntekter	18	-	1
Sum andre driftsinntekter		1.152	1.325
Lønn	21	14.272	14.501
Pensjoner	20	1.393	1.360
Sosiale kostnader		3.057	2.354
Administrasjonskostnader		8.506	7.536
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	19	27.229	25.750
Ordinære avskrivninger	10	1.529	1.466
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		1.529	1.466
Driftskostnader faste eiendommer		1.783	1.755
Andre driftskostnader	22	8.815	8.644
Sum andre driftskostnader		10.598	10.399
Tap på utlån		6.932	1.928
Tap på garantier m.v.		-	1.400
Sum tap på utlån, garantier m.v.	5	6.932	3.328
Gevinst/tap		471	1.916
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdip. som er anl.m.		471	1.916
Resultat av ordinær drift før skatt		21.365	17.533
Skatt på ordinært resultat	23	4.889	3.380
Resultat for regnskapsåret	13	16.476	14.153
Overført fra/til fond for vurderingsforskjeller		-	-18
Overført fra/til sparebankens fond		14.976	13.171
Avsetning til gaver		1.500	1.000
Sum overføringer og disponeringer		16.476	14.153

BALANSE

EIENDELER (i tusen kroner)	Noter	2017	2016
Konter og fordringer på sentralbanker		26.031	67.072
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		55.674	48.515
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		-	574
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		55.674	49.089
Kasse-/drifts- og brukskreditter		161.011	143.718
Byggelån		20.171	14.772
Nedbetalingslån		1.876.770	1.657.811
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	16	2.057.952	1.816.301
Individuelle nedskrivninger på utlån		-10.817	-10.991
Nedskrivninger på grupper av utlån		-3.995	-7.073
Sum netto utlån og fordringer på kunder	5	2.043.140	1.798.238
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		99.753	35.183
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		192.507	217.051
Sum sertifikater og obligasjoner	7,8	292.260	252.234
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis		67.066	52.286
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	9	67.066	52.286
Eierinteresser i andre tilknyttede selskaper	3	-	396
Sum eierinteresser i tilknyttede selskaper		-	396
Eierinteresser i andre konsernselskaper	3	1.850	1.850
Sum eierinteresser i konsernselskaper		1.850	1.850
Maskiner, inventar og transportmidler		1.109	1.400
Bygninger og andre faste eiendommer		14.722	15.960
Sum varige driftsmidler	10	15.831	17.360
Andre eiendeler		1.405	2.860
Sum andre eiendeler	11	1.405	2.860
Opptjente ikke mottatte inntekter		3.855	3.075
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		3.855	3.075
SUM EIENDELER	4	2.507.112	2.244.460

BALANSE

Gjeld og Egenkapital (i tusen kroner)	Noter	2017	2016
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		2.692	26.778
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		1.063	1.159
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	12	3.756	27.937
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		1.798.703	1.644.082
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		86.776	72.253
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	12	1.885.479	1.716.335
Obligasjonsgjeld		300.000	200.000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	12	300.000	200.000
Annen gjeld	12	10.047	7.654
Sum annen gjeld		10.047	7.654
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		4.124	3.666
Utsatt skatt	23	7	144
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		7	144
SUM GJELD		2.203.412	1.955.736
Fond for vurderingsforskjeller		-	363
Sparebankens fond		303.700	288.361
Sum opptjent egenkapital	13,14	303.700	288.724
SUM EGENKAPITAL		303.700	288.724
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	4	2.507.112	2.244.460
Poster utenom balansen			
Pantstillelse - verdipapirer deponert som sikkerhet for lån i Norges Bank	15	128.763	78.736
Garantiansvar	15	27.285	64.959

Kirkenær, 30. Januar 2018

Wenche Engen
Styreleder

Anita Madshus

Per Otto Sveen

Bernt Snapa

Karl Nordset Birkely

Hans Petter Gjeterud
Banksjef

Hanne H Rolsdorff

KONTANTSTRØM

Kontantstrøm (i tusen kroner)	2017	2016
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat av ordinær drift etter skatt	16.476	14.153
Ordinære avskrivninger	1.529	1.466
Tap på utlån	692	3.328
Gaver	-1.500	-1.000
Verdiregulering og andre periodiseringer	-1.458	497
Endring utlån: - økning/ + nedgang	-250.377	-237.794
Endring utlån til finansinstitusjoner: - økning/ + nedgang	-6.584	-23.825
Endring innskudd fra kunder: + økning/ - nedgang	169.144	172.882
Endring innskudd fra kredittinstitusjoner: + økning/ - nedgang	-24.182	25.440
Endring øvrige fordringer: - økning/ + nedgang	675	1.888
Endring kortsiktig gjeld: + økning/ - nedgang	2.715	-3.700
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-86.631	-46.665
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
- Investering i varige driftsmidler	0	-763
Avgang i varige driftsmidler	0	419
Endring langsiktige verdipapirer: - økning/ + nedgang	-54.410	-59.968
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-54.410	-60.312
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer: + økning/ - nedgang	100.000	140.000
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	100.000	140.000
Netto kontantstrøm for perioden	-41.041	33.023
Konter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	67.072	34.049
Konter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	26.031	67.072
Denne består av:		
Bankinnskudd m.v.	6.972	8.140
Innskudd i Norges Bank	19.059	58.932

Note 1 - Generell info - rettviseende bilde

Bankens årsregnskap er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk, og gir et rettviseende bilde av bankens resultat og stilling. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt. Det er ikke gjort endringer i regnskapsprinsipper i 2017.

Note 2 - Regnskapsprinsipper

Konsernregnskap

Det er ikke utarbeidet konsernregnskap selv om banken sitter med eierposter på over 50 % i Grue Næringssselskap AS (53,6 %). Dette begrunnes med at Grue Næringssselskap AS er av uvesentlig størrelse. Opplysninger om selskapets resultatposter er gitt i note 3.

Resultatposter

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført ved anvendelse av effektiv rentemetode. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året det blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFU-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

Utlån – beskrivelser og definisjoner

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder vurderes utlån til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalt avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene. Boliglån overført til og formidlet til Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til EBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar løpende vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 90 dager etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er innekket innen 90 dager. Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av konstaterede tap

Ved mislighold over 90 dager, inntråd konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning. Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap, eventuelle individuelle nedskrivninger føres til inntekt. Endelig konstaterede tap fjernes fra bankens låneportefølje og fra individuelle nedskrivninger da alle sikkerheter er realisert og det er konstatert at kunden ikke er søkegod.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens utlånsportefølje av lån som ikke er individuelt vurdert for nedskrivning. Risikoklassifiseringssystemet som er utviklet av for Eika-bankene danner grunnlag for gruppenedskrivninger. Prosentvise tap i den enkelte risikoklasse er basert på historiske tap i Eika-bankene. Andre forhold kan være makroøkonomiske forhold, verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført medtas ikke i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Finansielle instrumenter

Finansielle derivater

Banken kan benytte seg av finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot renterisiko som oppstår gjennom bankens virksomhet. Det er ingen utestående derivatavtaler pr 31.12.2017.

Verdipapirer

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verddivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen og anleggsporteføljen verddivurderes etter forskjellige regler og hver for seg. Se note 7 og 9.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler. Disse er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. Forvaltningen av obligasjonsporteføljen er satt ut til en profesjonell aktør, og forvalteren står også for verdifastsettelsen av virkelig verdi for de enkelte obligasjonene og sertifikatene. Det benyttes priser notert i markedet. Når noterte priser ikke foreligger beregnes virkelig verdi i spread-matrise utarbeidet av Verdipapirfondenes forening.

Aksjer og egenkapitalbevis

Aksjer og egenkapitalbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Omløpsmidler vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Grunnlag for virkelig verdi for ikke børsnoterte aksjer som er omløpsmidler eller anleggsmidler, er anskaffelseskost. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskost, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrukket ordinære bedriftsøkonomiske avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Nedskrivninger foretas i den utstrekning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid og eventuell restverdi.

Immaterielle eiendeler

Banken har ved årsslutt ikke noe bokført som immatriell eiendel.

Pensjonforpliktelser og pensjonskostnader

Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosentsats av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingene kostnadsføres løpende, og ingen avsetning foretas i regnskapet. Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende år.

Skatt

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skatt/skattefordel er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

Omregningsregler for valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.

Langsiktig gjeld

Obligasjonsgjeld blir oppført til nominelt beløp med justering av over- eller underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid. Evt. beholdning av egne obligasjoner kommer til fradrag på obligasjonsgjelden og presenteres på egen linje.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra kostnader knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

Note 3 - Datterselskap og tilknyttede selskap

Eierinteresser i datterselskap (ikke konsoliderte) - anvendt kostmetoden

Selskaps navn	Kontor kommune	Selskaps kapital	Antall aksjer	Eier/stemme andel	Total EK	Resultat 2017	Bokført verdi
Grue Næringssselskap AS	Grue	3.430	1.840	53,6 %	4.938	1.511	1.850
Sum morbanks investering i datterselskap							1.850

Note 4 - Finansiell risiko

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke skal kunne gjøre opp sine forpliktelser på forfall. Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel disponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer. På denne måten eksponeres banken for likviditetsrisiko.

Banken har interne måltall for likviditet, som løpende fremlegges for styret. Banken tilstreber en innskuddsdekning på minimum 85 %, og dekingen utgjør ved årets utgang 91,62 % mot 94,50 % året før.

For å fylle dette likviditetsgapet funder banken seg også gjennom langsiktige innlån fra penge- og kapitalmarked. Forfallstrukturen fremgår i note 12 om gjeld. Kommiterte trekkrettigheter i DNB, kr 112 mill, er på kort sikt sentral i denne sammenheng, selv om rammene i liten grad har vært benyttet gjennom 2017.

Likviditetssituasjonen betraktes som god.

I tabellen nedenfor er benyttede kasse-/driftskreditter tatt med under kolonne 0-1 mndr. på linjen for utlån til kunder. Innskudd fra kunder er rapportert i kolonnen uten løpetid. Dette er i tråd med Finanstilynets forskrift for slik rapportering.

Restløpetid for hovedposter i balansen

Post i balansen	Sum	Inntil 1 mnd	1mnd - 3 mnd	3 mnd - 1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten rest løpetid
Eiendeler:							
Kontanter og fordringer på sentralbanken	26.031						26.031
Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner	55.674		5				55.669
Utlån til og fordring på kunder	2.057.952	198.100	18.227	105.633	435.756	1.300.236	0
Obligasjoner og sertifikater	292.260	0	59.753	14.005	217.900	601	
Øvrige eiendelsposter	75.195	3.855					71.340
Sum eiendelsposter	2.507.112	201.955	77.985	119.638	653.656	1.300.837	153.040
- herav utenlandsk valuta	634						634

Gjeld:

Gjeld til kredittinstitusjoner	3.756	1.063					2.692
Innskudd og gjeld til kunder	1.885.479	10.789					1.874.689
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	300.000			100.000	200.000		
Øvrig gjeld	14.178	1.834	603	8.952			2.789
Egenkapital	303.700						303.700
Sum gjeld og egenkapital	2.507.112	13.686	603	108.952	200.000	0	2.183.871
- herav utenlandsk valuta							
Netto likv. eksponering på balansen	-0	188.269	77.382	10.686	453.656	1.300.837	-2.030.830
- herav utenlandsk valuta	634	0	0	0	0	0	634

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at banken påføres tap på grunn av at motparten ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser ved forfall. Se note 5 for informasjon om kredittrisiko i utlånsengasjement.

Kredittrisiko representerer det største risikoområdet for banken og vedrører alle fordringer på kundersom i hovedsaker utlån. Også andre utstedte kreditter, garantier, rentebærende verdipapirer, innvilgede ikke benyttede kreditter er forbundet med kredittrisiko.

Motpartrisiko som oppstår gjennom derivater og valutakontrakter innebærer også kredittrisiko.

Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår som følge av åpne posisjoner i rente-, valuta eller egenkapitalinstrumenter, og er nedenfor nærmere omtalt under renterisiko, valutarisiko samt prisrisiko. Risikoen er knyttet til resultatsvingninger som følge av endringer i markedspriser og kurser.

Renterisiko

Renterisiko oppstår som følge av at bankens utlåns- og innlånsvirksomhet ikke har sammenfallende rentebinding. Dette betyr at når markedsrenten endrer seg, kan banken først foreta renteendring på sine balanseposter med utgangspunkt i regelverk og avtaler. En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet. Banken har lav renterisikoeksponering. Banken har verken fastrentelån eller fastrenteinnskudd ved årets utgang. Netto renterisiko knyttet til utlånsvirksomheten betraktes som lav.

Beholdningen av obligasjoner har en gjennomsnittlig durasjon/varighet på 0,14. Dette gir en rentefølsomhet ved 1 % renteendring på kr. 0,5 mill ved årets slutt.

Bankens renterisiko vurderes samlet som lav, og er godt innenfor den fastsatte ramme på 2,0 mill.

Tid frem til renteregulering for bankens eiendeler og forpliktelser fremgår av tabellen nedenfor.

Renteendringstidspunkt for hovedposter i balansen.

Post i balansen	Sum	Inntil 1 mnd	1 mnd - 3 mnd	3 mnd - 1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten rente ekspon.
Eiendeler:							
Kontanter og fordringer på sentralbanken	26.031		19.059				6.972
Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner	55.674		55.674				
Utlån til og fordring på kunder	2.057.952		2.057.952				
Obligasjoner og sertifikater	292.260	97.719	194.540	0	0	-0	0
Øvrige eiendelsposter	75.195						75.195
Sum eiendelsposter	2.507.112	97.719	2.327.225	0	0	-0	82.168
- herav utenlandsk valuta	634						634
Gjeld:							
Gjeld til kredittinstitusjoner	3.756		3.756				
Innskudd og gjeld til kunder	1.885.479		1.885.479				
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	300.000		300.000	0			
Øvrig gjeld	14.178						14.178
Egenkapital	303.700						303.700
Sum gjeld og egenkapital	2.507.112	0	2.189.234	0	0	0	317.878
- herav utenlandsk valuta	0						
Netto rente eksponering på balansen	0	97.719	137.991	0	0	-0	-235.710
- herav utenlandsk valuta	634	0	0	0	0	0	634

Valutarisiko

Valutarisiko er risikoen for tap som følge av endringer i valutakurser.

Bankens balanseposter i utenlandsk valuta utgjøres av kassebeholdningen. Denne er omregnet til norske kroner basert på kursen ved årets utgang. Risiko for valutatap ansees å være uvesentlig.

Note 5 - Utlån

Beløpet som best representerer bankens maksimale eksponering for kredittrisiko overfor kunder (definert i note 4), uten å ta hensyn til sikkerhetsstillelser eller andre kredittforbedringer, er bokført verdi av netto utlån tillagt garantier og ikke benyttede kredittrammer.

Bankens maksimale eksponering for kredittrisiko	31.12.2017	31.12.2016
Brutto utlån	2.057.952	1.816.301
Nedskrivning på individuelle utlån	-10.817	-10.991
Nedskrivning på grupper av utlån	-3.995	-7.073
Netto utlån	2.043.140	1.798.238
Garantier	27.285	64.959
Ikke benyttede kredittrammer	115.205	94.872
Maksimal eksponering for kredittrisiko	2.185.630	1.958.069

Sikkerheter

Banken benytter sikkerheter for å redusere kredittrisikoen. Sikkerheter kan være i form av fysisk sikkerhet, kontantdepot eller avtalt motregning. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret og kan for eksempel være bygninger, boliger, driftsmidler og/eller varelager. Sikkerhetens verdi fastsettes til virkelig verdi med forhåndsbestemt %- fradrag avhengig av type sikkerhet. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges det i utgangspunktet til grunn en forutsetning om fortsatt drift, med unntak for de tilfeller der det allerede er foretatt en nedskrivning.

Virkelig verdi av sikkerhetene for utlån	2017	2016
Sum	2.047.135	1.805.311

Se tabell for misligholdte og tapsutsatte lån for informasjon om verdi av sikkerhetsstillelser for misligholdte og tapsutsatte lån.

Risikovurdering

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken benytter et risikoklassifiseringssystem for å overvåke kredittrisiko i bedrifts- og personmarkedsportføljen. Systemet er basert på en modell som avdekker forventet sannsynlighet for mislighold og tap. Overvåking skjer med bakgrunn i engasjementsstørrelse, risikoklasse og evt. mislighold. Systemet benytter 10 friske risikoklasser og 2 klasser for hhv. misligholdte engasjement og engasjement med individuelle tapsnedskrivninger (se tabell nedenfor). Antall klasser bidrar til at endringer (migrasjon) på kundenivå vil være synlig på et tidligst mulig tidspunkt. Modellen inneholder ikke vurderinger basert på sikkerhetsverdier og kundens risikoklasse er derfor en sammensetning av eksterne og interne data som gir kunden en sannsynlighetsvurdering av fremtidig mislighold (PD-verdi). Systemet bygger på en sammensetning av data for kundeferdigheter (behaviour-modell), samt en modell for innhenting av generisk score. Risikoklassifiseringsmodellene er i 2017 indentisk med 2016.

Risikoklasse	Sannsynlighet for mislighold (%)	
	Fra og med	Til
1 Lav	0,01	0,10
2 Lav	0,10	0,25
3 Lav	0,25	0,50
4 Middels	0,50	0,75
5 Middels	0,75	1,25
6 Middels	1,25	2,00
7 Middels	2,00	3,00
8 Høy	3,00	5,00
9 Høy	5,00	8,00
10 Høy	8,00	100,00
11 Misligholdt	Misligholdt	
12 Tapsutsatt	Tapsutsatt	

Basert på Grue Sparebanks risikoklassifiseringssystem, hvor risikoklasse 1 representerer lavest og klasse 12 høyest risiko.

Engasjement fordelt på risikogrupper 31.12.2017

Samlet		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individ. nedskr.
Risikoklasse 1 - 3	lav	1.680.470	76,4 %	1.563.724	17.099	99.648	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	348.430	15,8 %	329.178	7.940	11.312	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	140.748	6,4 %	134.945	1.896	3.906	0
Risikoklasse 11	misligholdt	2.877	0,1 %	2.877	0	0	972
Risikoklasse 12	tapsutsatt	27.579	1,3 %	26.929	350	300	9.845
Mangelfullt klassifisert	lav	339	0,0 %	299	0	39	0
Sum		2.200.442	100,0 %	2.057.952	27.285	115.205	10.817

Personmarked		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individ. nedskr.
Risikoklasse 1 - 3	lav	1.481.426	82,4 %	1.391.123	15.623	74.681	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	231.148	12,9 %	227.680	129	3.339	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	82.301	4,6 %	82.105	10	186	0
Risikoklasse 11	misligholdt	2.483	0,1 %	2.483	-	-	772
Risikoklasse 12	tapsutsatt	0	0,0 %	-	-	-	0
Mangelfullt klassifisert	lav	276	0,0 %	271	-	5	0
Sum		1.797.634	100,0 %	1.703.661	15.762	78.211	772

Bedriftsmarked		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individ. nedskr.
Risikoklasse 1 - 3	lav	199.044	49,4 %	172.601	1.476	24.967	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	117.282	29,1 %	101.497	7.812	7.973	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	58.446	14,5 %	52.840	1.886	3.720	0
Risikoklasse 11	misligholdt	394	0,1 %	394	0	0	200
Risikoklasse 12	tapsutsatt	27.579	6,8 %	26.929	350	300	9.845
Mangelfullt klassifisert	lav	63	0,0 %	29	0	34	0
Sum		402.809	100,0 %	354.291	11.523	36.994	10.045

Engasjement fordelt på risikogrupper 31.12.2016

Samlet		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individ. nedskr.
Risikoklasse 1 - 3	lav	1.416.506	71,7 %	1.285.482	52.861	78.164	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	319.138	16,1 %	304.330	3.577	11.231	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	209.006	10,6 %	195.063	8.522	5.421	0
Risikoklasse 11	misligholdt	23.914	1,2 %	23.914	0	0	6.268
Risikoklasse 12	tapsutsatt	7.102	0,4 %	7.102	0	0	4.723
Mangelfullt klassifisert	lav	468	0,0 %	411	0	57	0
Sum		1.976.133	100,0 %	1.816.301	64.959	94.872	10.991

Personmarked		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individ. nedskr.
Risikoklasse 1 - 3	lav	1.200.613	78,2 %	1.096.724	51.268	52.622	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	216.540	14,1 %	215.690	51	799	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	105.110	6,8 %	104.200	128	782	0
Risikoklasse 11	misligholdt	8.979	0,6 %	8.979	0	0	1.223
Risikoklasse 12	tapsutsatt	3.405	0,2 %	3.405	0	0	1.728
Mangelfullt klassifisert	lav	291	0,0 %	291	0	0	0
Sum		1.534.937	100,0 %	1.429.288	51.447	54.202	2.951

Bedriftsmarked		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individ. nedskr.
Risikoklasse 1 - 3	lav	215.893	48,9 %	188.758	1.593	25.542	0
Risikoklasse 4 - 7	middels	102.598	23,3 %	88.640	3.526	10.432	0
Risikoklasse 8 - 10	høy	103.896	23,5 %	90.863	8.393	4.639	0
Risikoklasse 11	misligholdt	14.936	3,4 %	14.936	0	0	5.045
Risikoklasse 12	tapsutsatt	3.697	0,8 %	3.697	0	0	2.995
Mangelfullt klassifisert	lav	177	0,0 %	120	0	57	0
Sum		441.196	100,0 %	387.014	13.512	40.670	8.040

Engasjementer som er uklassifisert er medtatt under lav risiko.

Forventet årlig tapsnivå - forventet tap i forhold til renteinntekter

Banken tilstreber å vektlegge risiko ved prising av engasjementer slik at lån og kreditter med laveste rente har en tilsvarende lav risiko.

Overvåking av kredittrisiko og oppfølging av tapsutsatte engasjementer er av stor viktighet, og tillegges stor vekt. Kredittrisikoen overvåkes løpende gjennom analyser, misligholds-, restanse- og overtrekksrapportering. Det vurderes at årlige tap ikke vil overstige 0,1 - 0,5 % av brutto utlån de nærmeste 3 år. Dette er basert på erfaring fra tidligere år, kjennskap til bankens lånekunder samt den løpende vurdering av utlånsmassen. Tapene forventes i det alt vesentlige å komme i grupper med høy risiko og forventes videre å ligge innenfor den samlede forventede renteinntekten for gruppen.

Bokført/virkelig verdi på utlån til kunder

Utlån og garantier verdsettes i tråd med "Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier. Det er ikke grunner som skulle tilsa at virkelig verdi/markedspriser skulle avvike fra amortisert kost. Lån og garantier verdsettes til pålydende når renter og avdrag betjenes etter avtalen og det ellers ikke er objektive forhold som tilsier at engasjementet bør nedskrives.

Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall på enkelte utlån eller grupper av utlån, er lånene nedskrevet. Etter forskriften skal slike lån nedskrives med forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer, beregnet etter forventet levetid på lånet. Nedskrivning klassifiseres som tapskostnad, og renteinntekter resultatføres etter effektiv rentemetode.

Vår modell bygger på at hvis det foreligger objektive bevis for tap på utlån, gjøres det en totalvurdering av kundens betalingsevne, av den realsikkerhet som er stilt for lånet samt av sannsynligheten for tap. Det beregnede sannsynlige tap nedskrives som individuell nedskrivning på engasjementet. Nedskrivningen klassifiseres som tapskostnad.

De objektive bevis på at utlån har verdifall baserer seg på observert data banken har kjennskap til om følgende type hendelser: Vesentlige finansielle problemer hos låntager, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, opplåning for dekning av lånetermin, finansiell restrukturering, gjeldsforhandling og konkurs.

Utlån, garantier og ubenyttet kreditt fordelt på bransjer

2017	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Misligholdte engasjement	Tapsutsatte engasjement	Individuell nedskrivning	Gruppevis nedskrivning
Personkunder	1.703.661	15.762	78.211	2.483	0	772	
Næringslivskunder	354.291	11.523	36.994	394	27.579	10.045	
Sum utlån og garantier	2.057.952	27.285	115.205	2.877	27.579	10.817	3.995
Primærnæringer	226.178	1.278	25.517	0	26.595	9.345	
Bygg og anlegg	30.069	1.452	2.384	0	0	0	
Eiendomsdrift, finansiell tj.yt.	25.079	0	213	0	0	0	
Varehandel, hotell og restaurantdrift	10.509	220	2.387	0	0	0	
Transport, post og telekommunikasjon	9.892	1.704	1.888	0	0	0	
Tjenesteytende virksomhet	13.490	885	1.369	394	0	200	
Industri og bergverk	31.859	5.909	3.127	0	984	500	
Finans	0	0	0	0	0	0	
Øvrige	7.213	76	110	0	0	0	
Sum næringskunder	354.291	11.523	36.994	394	27.579	10.045	

2016	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Misligholdte engasjement	Tapsutsatte engasjement	Individuell nedskrivning	Gruppevis nedskrivning
Personkunder	1.429.288	51.447	54.202	8.979	3.405	2.951	
Næringslivskunder	387.014	13.512	40.670	14.936	3.697	8.040	
Sum utlån og garantier	1.816.301	64.959	94.872	23.914	7.102	10.991	7.073
Primærnæringer	212.206	1.353	28.082	0	0	0	
Bygg og anlegg	30.919	1.996	5.455	0	0	0	
Eiendomsdrift, finansiell tj.yt.	53.164	0	73	0	0	0	
Varehandel, hotell og restaurantdrift	16.709	647	1.893	7.533	0	0	
Transport, post og telekommunikasjon	9.830	2.496	1.779	0	0	0	
Tjenesteytende virksomhet	14.113	885	1.278	412	2.648	2.325	
Industri og bergverk	39.379	6.059	2.001	6.991	1.049	5.715	
Finans	2.648	0	0	0	0	0	
Øvrige	8.044	76	110	0	0	0	
Sum næringskunder	387.014	13.512	40.670	14.936	3.697	8.040	

Tap på utlån og garantier

	2017		2016	
	Tap på utlån	Tap på garantier	Tap på utlån	Tap på garantier
Årets tapskostnader				
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-173	0	-6.600	0
+ Periodens endring i gruppevis nedskrivninger	-3.078	0	3.506	0
+ Perioden konstaterte tap hvor det tidl. år er foretatt individuell nedskrivning	8.726	0	7.338	0
+ Periodens konstaterte tap hvor det tidl. år ikke er foretatt individuell nedskrivning	1.884	0	247	1.400
- Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-427	0	-2.563	0
= Periodens tapskostnad	6.932	0	1.928	1.400
			2017	2016
Renteinntekter som ikke er inntektsført.			0	0
Renter på engasjementer som er tapsutsatt utgjør			614	616
	2017		2016	
	Utlån til og fordring på kunder	Garanti ansvar	Utlån til og fordring på kunder	Garanti ansvar
Endringer i individuelle nedskrivninger				
Individuelle nedskrivninger 1.1.	10.991	0	17.591	0
Periodens konstaterte tap hvor tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-8.726	0	-7.338	0
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	0	0	170	0
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	9.345	0	49	0
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-793	0	518	0
Individuelle nedskrivninger 31.12.	10.817	0	10.991	0
Endring i gruppevis nedskrivninger				
Nedskrivning på grupper av utlån 1.1	6.878	195	3.401	166
+/- periodens nedskrivning på grupper av utlån	-2.956	-122	3.477	29
Nedskrivning på grupper av utlån 31.12.	3.923	72	6.878	195

De gruppevis nedskrivninger tar høyde for tap på engasjementer i bankens portefølje, som på balansetidspunktet ikke er identifisert som tapsutsatt. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens låneportefølje ut fra bankens vurdering av risiko for manglende betalingsevne basert på en analyse av av risiko og historiske tapstall. Andre forhold kan være makroøkonomiske forhold, verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

Misligholdte og tapsutsatte utlån	2017	2016	2015	2014	2013
Misligholdte utlån totalt	2.877	23.914	19.825	31.663	32.785
Individuelle nedskrivninger	-972	-6.268	-9.163	-9.400	-3.100
Netto misligholdte utlån	1.905	17.647	10.662	22.263	29.685
Øvrige tapsutsatte utlån totalt	27.579	7.102	11.267	8.592	27.091
Individuelle nedskrivninger	-9.845	-4.723	-8.428	-5.650	-16.000
Netto øvrige tapsutsatte utlån	17.734	2.379	2.839	2.942	11.091

Mislighold refererer seg til kunder som ikke har betalt termin på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket innen 90 dager etter at overtrekket oppstod.

Aldersfordeling av misligholdte og tapsutsatte utlån

31.12.2017	Over 6 mnd tom		Over 1 år	Sum misligholdte lån	Tapsutsatte lån	Sikkerhetsstillelser for misligholdte lån	Sikkerhetsstillelser for tapsutsatte lån
	Over 3 tom 6 mnd	12 mnd					
Privatmarked	9	479	1.995	2.483	0	1.711	0
Bedriftsmarked	0	0	394	394	27.579	194	17.734
Sum	9	479	2.389	2.877	27.579	1.905	17.734
31.12.2016							
Privatmarked	4.332	719	3.928	8.979	3.405	7.756	1.677
Bedriftsmarked	7.533	0	7.403	14.936	3.697	9.891	702
Sum	11.865	719	11.331	23.914	7.102	17.647	2.379

Note 6 - Overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler

Banken har ingen overtatte eiendeler pr. 31.12.2017

Type eiendel	2017	2016
Overtatt eiendel for videresalg	0	0

Note - 7 Obligasjoner, sertifikater og andre rentebærende verdipapirer

Verdsettelse

Bankens beholdning av obligasjoner er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi/markedsverdi på balansetidspunktet. Hele beholdningen er klassifisert som omløpsmidler. Beregningen av virkelig verdi bygger på børskurs og/eller forvalters observerte markedsverdier, og alle papirene er i NOK.

Omløpsmidler	Risikovekt	Bokført verdi	Pålydende verdi	Kostpris	Markedsverdi
Utstedt av det offentlige					
Norsk stat og andre 0-vektene	0%	40.000	40.000	40.000	40.028
Kommuner	20%	59.753	59.755	59.763	59.753
Sum		99.753	99.755	99.763	99.781
Utstedt av andre					
Bankobligasjoner	20%	58.177	58.000	58.230	58.339
Bankobligasjoner - ansvarlig lån	100%	601	600	609	601
Kredittforetak - OMF (1)	10%	133.729	134.000	133.779	134.731
Øvrige sektorer	100%	0	0	0	0
Sum		192.507	192.600	192.618	193.671
Sum sertifikater, obligasjoner mv		292.260	292.355	292.381	293.452
Akkumulert nedskrivning 1.1.2017				-173	
Årets netto nedskr/ reversert nedskr.				52	
Bokført verdi				292.260	
Herav deponert som sikkerhet for lån i Norges Bank		128.763	129.000	128.813	129.523

(1) Banken har, gjennom rammeavtale med Eika Boligkreditt AS, forpliktet seg til å kjøpe nyutstedte OMF'er hvis EBK ikke kan innhente likviditet på annen måte. Likviditetsbehovet til EBK for de neste 12 mnd. er mindre enn enn EBK's likvide midler slik at Grue Sparebank ikke har noen likviditetsforpliktelse ovenfor EBK pr. 31.12.17. Gjennomsnittlig vektet eff. rente på obligasjonsbeholdning pr 31.12.2017 utgjør 1,06 % (31.12.2016: 1,60 %).

Note 8 - Ansvarlig lånekapital i andre foretak

Bokført som sertifikater og obligasjoner:	Pålydende	Bokført
Sumadal Sparebank	600	601

Note 9 - Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning

Verdsettelse

Aksjer klassifisert som handelsportefølje er vurdert til virkelig verdi på balansedagen. Aksje-/rentefond klassifiseres som omløpsmiddel, og vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Aksjer klassifisert som anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, men nedskrives når virkelig verdi (markedsverdi) vurderes/observeres til å være lavere enn anskaffelseskost.

Spesifikasjon etter grupper:	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Anskaff. kost		
Omløpsmidler					
Handelsportefølje	0	0	0		
Øvrige omløpsmidler	27.079	27.823	27.079		
Anleggsmidler	39.987	59.152	39.987		
Sum omløpsmidler og anleggsmidler	67.066	86.975	67.066		
Handels- og omløpsportefølje					
Spesifikasjon	Antall	Resultatført verdiendring	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Anskaff. Kost
		0	0	0	0
Sum handelsportefølje		0	0	0	0

Eika Sparebank	20.043	0	20.207	20.491	20.207
Eika Kreditt	6.586	0	6.872	7.332	6.872
Sum øvrige omløpsmidler		0	27.079	27.823	27.079
Akkumulert negativ verdiendring 31.12.2017		0			
Nedskr 1.1.2017		0			
Sum omløpsmidler		-0	27.079	27.823	27.079

Anleggsmidler					
Spesifikasjon	Antall	Resultatført verdiendring	Balansført verdi	Virkelig verdi	Anskaff. kost
Aksjer:					
SPAMAAS	120	0	12	12	12
Eika Gruppen AS	239.889	0	10.222	29.386	10.222
Eiendomskreditt AS	4.634	0	467	467	467
Eika Boligkreditt AS	6.526.478	0	27.494	27.494	27.494
Kvinesdal Sparebank	7.388	0	739	739	739
Bank ID Norge AS	55	0	87	87	87
Skandinavisk Data Center AS, Danmark	2.168	0	966	966	966
Nedskr 1.1.2017		0			
Sum anleggsmidler		0	39.987	59.152	39.987
Sum aksjer, andeler o.a. verdipapirer med variabel avkast.			67.066	86.975	67.066

Beholdningsendring gjennom året av verdipapirer som er anleggsmiddel

	1/1/2017	Nedskrivn	Reklass.	Tilgang	Avgang	31.12.2017
Anleggsaksjer	24.703	0	0	15.538	254	39.987

Note 10 - Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Faste eiendommer og øvrige varige driftsmidler blir balansført til anskaffelseskost og fratrekkes årlig ordinære avskrivninger. Ordinære avskrivninger tilsvarer en lineær avskrivning over det enkelte driftsmidlets antatte levetid.

	Maskiner, inventar	Bankbygg, hytte, tomter	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	4.847	35.461	40.307
Årets tilgang	0	0	0
Årets avgang	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.	4.847	35.461	40.307
Akkumulerte avskrivninger 1.1.	3.446	19.501	22.947
Årets avskrivning	291	1.238	1.529
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	3.737	20.739	24.476
Bokført verdi pr. 31.12.	1.109	14.722	15.831
Avskrivningssatser	15 - 33 %	0 - 5 %	

Fast eiendom	Type	Geografisk beliggenhet	Areal m2	Herav utleid areal m2	Balansført verdi 31.12
Eiendom 1	Bankbygg	Grue	3.200	1.300	12.685
Eiendom 2	Tomt	Grue	-	-	195
Eiendom 3	Hytte	Ringsaker	88	-	1.022
Leide lokaler (bygn.messige påkostn.)	Filial	Åsnes	-	-	819
Sum					14.722

Note 11 - Andre eiendeler

Andre eiendeler	2017	2016
Spesifisert på viktigste enkeltposter:		
Premiefond ved lukking av ytelsespensjonsordning	493	1.583
Øvrige interimskonti / kundefordringer	912	1.277
Sum andre eiendeler	1.405	2.860

Note 12 - Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	Gj.sn rentesats	Valuta	2017	2016
Lån / innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0,60%	NOK	2.692	26.778
Lån / innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0,10%	NOK	1.063	1.159
Sum gjeld til kredittinstitusjoner			3.756	27.937
Herav F-lån Norges Bank		NOK	0	0

Innskudd fra kredittinstitusjoner uten løpetid har flytende rente.

Innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid er Grue Sparebanks skattetrekkkonto (ansattes skattetrekk).

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad gjennom året i prosent av gjennomsnittlig gjeld til kredittinstitusjoner.

Innskudd fra og gjeld til kunder	Gj.sn rentesats	Valuta	2017	2016
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		NOK	1.798.703	1.644.082
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		NOK	86.776	72.253
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	0,86%		1.885.479	1.716.335

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad gjennom året i prosent av gjennomsnittlig innskudd fra kunder. Det er ikke stillet sikkerhet for gjelden.

Lov om sikringsordninger for banker pålegger banken å være medlem av Bankenes Sikringsfond. Fondet plikter å dekke tap som en innskyter måtte få på innskudd i banken med inntil 2 mill. kroner av det samlede innskudd. Årlig innbetales en avgift til Bankenes Sikringsfond etter bestemmelser i Banksikringsloven. I 2016 og 2017 har banken betalt avgift med h.h.v. kr 1,18 mill og 1,25 mill.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Obligasjonslån	Opptatt år	Forfall	Nominell rtr.	Gj.snitt rtr.	Nominell verdi	Underkurs	Gjeld pr. 31.12
NO0010777907	2.016	43.411	Nib. + 77 bp	0	100.000	0	100.000
NO0010766801	2.016	43.623	Nib. + 118 bp	0	100.000	0	100.000
NO0010809973	2.017	44.144	Nib. + 80 bp	0	100.000	0	100.000
					300.000	0	300.000

Lånet er i norske kroner, og det er ikke stillet sikkerhet for gjelden.

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad i året i prosent av vektet saldo på obligasjonslånet.

Annen gjeld	2017	2016
Spesifisert på viktigste enkeltposter:		
Bankremitter	139	302
Betalbar skatt	4.973	3.660
Leverandørgjeld og offentlig gjeld og avgifter	438	683
Betalingsystemer	1.991	1.669
Annen gjeld, herunder gaver	2.507	1.340
Sum annen gjeld	10.047	7.654

Note 13 - Endringer i egenkapitalen

	Bankens fond	Fond for vurderingsforskjeller	Sum egenkapital	Avsatt til gaver
Egenkapital 1.1.	288.361	363	288.724	
	363	-363	0	
Disponering av årets resultat	14.976	0	14.976	1.500
Egenkapital 31.12.	303.700	0	303.700	

Resultatet etter skatt i % av forvaltningskapitalen er 0,66 % i 2017 mot 0,63 % i 2016. Egenkapitalen målt i % av forvaltningskapitalen er 12,11 % i 2017 mot 12,86 % i 2016

Note 14 - Kapitaldekning

Krav til kapitaldekning er en minimum ansvarlig kapital på 8% av et nærmere definert grunnlag. I tillegg har banken selv en prosess for å vurdere det samlede kapitalbehovet, dette bygger på bankens risikoprofil.

Ansvarlig kapital	2017	2016
Sparebankens fond	303.700	288.361
Fond for vurderingsforskjeller	0	363
Overfinansiert pensjonsforpliktelse, fratrukket utsatt skatt	0	0
Utsatt skattefordel og andre immaterielle eiendeler	0	0
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-12.068	-8.384
Kjernekapital / ren kjernekapital	291.631	280.340
Ansvarlig kapital	291.631	280.340

Spesifikasjon av bankens beregningsgrunnlag, kapitalkrav og kapitaldekningsprosent

Eksponeeringskategori / Beregningsgrunnlag risikotype	Beregningsgrunnlag Eiendeler		Beregningsgrunnlag Utenom balansen		Beregningsgrunnlag totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Stater og sentralbanker	0	0	0	0	0	0
Lokale/reg. myndigheter	11.988	7.044	0	0	11.988	7.044
Offentlig eide foretak	0	0	0	0	0	0
Institusjoner	11.662	21.260	0	0	11.662	21.260
Foretak	68.848	61.427	-4.149	2.334	64.698	63.761
Pant i fast eiendom	892.507	789.858	26.440	32.418	918.947	822.276
Forfalte engasjementer	2.427	20.904	0	0	2.427	20.904
Obligasjoner med fortrinnsrett	13.391	10.080	0	0	13.391	10.080
Institusjoner og foretak med kortsiktig kredittvurdering	11.135	9.818	0	0	11.135	9.818
Andeler i verdipapirfond	16.975	17.615	0	0	16.975	17.615
Egenkapitalposisjoner	28.526	26.717	4.625	5.616	33.151	32.333
Øvrige engasjementer	73.370	54.854	8.453	16.330	81.822	71.184
Kredittrisiko	1.130.829	1.019.577	35.368	56.698	1.166.198	1.076.275
Motparttrisiko					0	0
Operasjonell risiko					88.123	70.659
Sum alle risikoer					1.254.321	1.146.934
Kjernekapitaldekning / ren kjernekapitaldekning					23,25%	24,44%
Kapitaldekning					23,25%	24,44%

Note 15 - Poster utenom balansen

Betingede forpliktelser - garantier	2017	2016
Betalingsgarantier	10.583	11.803
Kontraktsgarantier	1.870	2.192
Lånegarantier Eika Boligkreditt AS	14.832	50.964
Garanti Bankenes Sikringsfond	0	0
Sum betingede forpliktelser	27.285	64.959

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt AS (EBK). EBK har som kriterie at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet (bolig/hytte). Videre må det være avholdt takst av eiendommen, og taksten må ikke være eldre enn 6 måneder på det tidspunkt lånet opptas.

Bankens kunder har pr 31.12.17 lånegjeld på 605,9 mill. kroner hos EBK (pr. 31.12.16: 461,4 mill. kroner).

Garantibeløpet overfor EBK er todelt:

Tapsgaranti - dekker 80% av det tap som konstateres på hvert enkelt lån etter at pantesikkerheter er realisert. Tapsgarantien er begrenset til 1 % av den til enhver tid samlede låneportefølje i EBK, minimum kr 5,0 mill. kroner.

Saksgaranti - Gjelder for hele lånebeløpet i perioden fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern.

EBK har også rett til å motregne eventuelle tap som ikke dekket av tapsgarantien i bankens provisjon i en periode på inntil 1 år etter at tapet oppstod.

Spesifikasjon av garantier til EBK	2017	2016
Tapsgaranti	6.012	5.000
Saksgaranti	8.820	45.964
Sum	14.832	50.964

Alle lån i EBK ligger innenfor 60% av forsvarlig verdigrunnlag, dvs. godt sikrede boliglån. Restrisiko knyttet til lån formidlet til EBK etter bankens vurdering begrenset. Banken har overtatt 1 misligholdt lån fra Eika Boligkreditt i 2017. Bankens utlån gjennom EBK gjelder i all vesentlighet nye lån eller refinansiering, og disse har i all vesentlighet ikke vært bokført på bankens balanse.

Siden lån formidlet til EBK utelukkende er godt sikrede lån, forventer banken lav misligholdssannsynlighet samt at volumet på lån som tas tilbake til egen balanse ikke vil være vesentlig for bankens likviditet. Forutsatt 1 % mislighold i porteføljen, vil dette utgjøre 6,1 mill. kroner. Likviditetsrisikoen knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset.

Banken har en likviditetsforpliktelse overfor EBK, der banken forplikter seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett (OMF-er) utstedt av EBK. Størrelsen på forpliktelsen er beregnet ut fra bankens andel av EBKs utlånsportefølje. Forpliktelsen til banken er EBKs likviditetsbehov for de kommende 12 måneder, beregnet ut fra forfall av obligasjoner i perioden med fradrag for EBKs egen likviditet på måletidspunktet. Forpliktelsen vil bli effektivert hvis EBK kommer i en situasjon der en emisjon av OMF-er må rettes mot eierbankene i Eika-Gruppen AS.

Forpliktelser	2017	2016
Bevilgede ikke diskonterte lån og ubenyttede rammekreditter	115.205	94.872
Sum forpliktelser utenom balansen	115.205	94.872

Eiendeler deponert som sikkerhet for F-lån i Norges Bank	Haircutverdi NB 2017	2017	2016
Obligasjoner - se note 8	122.841	128.763	78.736
Sum forpliktelser utenom balansen	122.841	128.763	78.736

Note 16 - Fordeling av inntekt på geografisk område

Inntektene fordeler seg i det alt vesentlige geografisk i samme forhold som den underliggende hovedstol:

	%	Sum	Brutto utlån	Garantier
Hedmark fylke	81,55%	1.700.542	1.688.357	12.185
Herav Grue kommune	38,82%	809.464	799.415	10.049
Landet for øvrig (*)	18,17%	378.924	363.825	15.100
Utlendet	0,28%	5.771	5.771	0
Sum	100,00%	2.085.237	2.057.952	27.285

(*) Garantier under "Landet for øvrig" gjelder i det alt vesentlige Eika Boligkreditt AS.

Note 17 - Spesifikasjon av provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester

	2017	2016
Betalingsformidling	3.481	3.046
Verdipapirromsetning/ forvaltning	1.250	703
Forsikringsprovisjon	6.311	4.439
Provisjon Eika Boligkreditt AS	3.014	1.385
Andre provisjoner og gebyrer	1.084	769
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	15.140	10.341

Note 18 - Andre driftsinntekter

	2017	2016
Andre driftsinntekter	0	1
Sum andre driftsinntekter	0	1

Note 19 - Lønn og generelle administrasjonskostnader

	2017	2016
Årets kostnader knyttet til rentesubsidiering av lån til ansatte utgjør	61	81

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Maksimalt lån til ansatte med rentesubsidiering er kr. 1 mill. pr. ansatt. Beregnet rentesubsidiering, er differansen mellom lånerente og myndighetenes normrente, og blir fordelsbeskattet på den ansatte. Beløpet er ikke ført som kostnad i regnskapet, men rentesubsidieringen reduserer bankens renteinntekter tilsvarende.

Note 20 - Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser - antall ansatte

Antall ansatte ved årets slutt er 24 Det er for året totalt utført 22,3 årsverk.
Obligatorisk tjenestepensjon (OTP) er pliktig. Bankens ordning tilfredsstiller kravene.

Fondsbaserte forpliktelser/sikrede ytelser

Fra og med år 2016 er alle ansatte tilsluttet innskuddsbasert pensjonsordning og den ytelsesbasert ordningen er avsluttet. Det er i 2017 resultatført premie til innskuddsordningen på kr. 1,1 mill.

Ny AFP - ytelsesbasert flerforetaksordning

Ny AFP- ordning er etablert med virkning fra 01.01.2011. Den nye ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonering, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP- ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år.

Den nye AFP- ordningen er en ytelsesbasert flerforetaks pensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosentsats av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingene kostnadsføres løpende, og ingen avsetning foretas i regnskapet. Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende år.

Avtale med banksjef - ikke sikret forpliktelse

Banksjef har ingen spesiell ordning, og det foreligger ingen øvrige uforsikrede ytelsesbasert pensjonsordninger pr 31.12.2017.

Note 21 a - Ytelser til ledende personer

Banken benytter ikke aksjeverdibasert godtgjørelse.

Ledende ansatte og tillitsvalgte	2017	2016
Lønn og annen godtgjørelse til banksjef, inkl prestasjonslønn (*)	1.164	1.090
Godtgjørelse til styrets medlemmer består av styrehonorar/møtegodtgjørelse:		
Wenche Engen (Leder)	78	90
Styrets øvrige medlemmer	258	253
Sum for styret	336	343
Godtgjørelse til medlemmer i generalforsamlingen og valgkomite		

(*) banksjef får andel av prestasjonslønn på lik linje med øvrige ansatte (likedeling), som utgjorde kr 15.625 pr årsverk for 2017. Banksjef har ingen spesiell ordning.

Note 21 b - Lån og sikkerhetsstillelse til ledende personer mv.

	2017		2016	
	Lån	Garanti	Lån	Garanti
Ansatte				
Banksjef	1.000	0	1.000	0
Øvrige fast ansatte	23.203	0	21.201	0
Sum ansatte	24.203	0	22.201	0
Styret				
Wenche Engen (leder)	202	0	298	0
Styrets øvrige medlemmer	5.993	0	6.958	0
Sum styret eks. ansattes representant	6.195	0	7.256	0
Til nærstående av samlet styre og banksjef	26.415	0	25.031	0
Generalforsamlingen (16 medlemmer):				
Erik Furulund (formann)	0	0	0	0
Øvrige medlemmer av generalforsamlingen	6.365	0	10.321	0
Sum generalforsamlingen (*)	6.365	0	10.321	0

(*) Lån til 3 ansatterepr. inngår ovenfor i lån til øvrige ansatte. Vilkår for lån og garantier er gitt på standard vilkår og/eller generelle vilkår som gjelder alle ansatte.

Note 22 - Spesifikasjon av andre driftskostnader

	2017	2016
Kontingenter/ avgifter	436	316
Vedlikehold anleggsmidler	829	650
Revisjonshonorar inkl mva	260	356
Kostnader kredittopplysning og inkasso	339	322
Kostnader Eika Gruppen AS	5.874	5.445
Andre driftskostnader	1.077	1.554
Sum andre driftskostnader	8.815	8.644
Spesifikasjon av revisjonshonorar inkl mva:		
Lovpålagt revisjon	205	269
Skatterådgivning	25	25
Andre tjenester utenfor revisjon	30	63
Sum revisjon og bistand inkl mva	260	356

Note 23 - Skattekostnad

Skattekostnaden består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/utsatt skattefordel.

Betalbar skatt:

Betalbar skatt utgjør 25 % av skattepliktig resultat samt 0,15 % formueskatt. Det skattepliktige resultat vil avvike fra det regnskapsmessige resultat gjennom permanente forskjeller og midlertidige forskjeller. Permanente forskjeller består av ikke fradragsberettigede kostnader og/eller ikke skattepliktige inntekter. Midlertidige forskjeller er forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige periodiseringer, som over tid vil utlignes.

Utsatt skatt/utsatt skattefordel:

Utsatt skatt og utsatt skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier.

Den del av utsatt skattefordel som overstiger utsatt skatteforpliktelse skal balanseføres når det er sannsynlig at banken vil kunne nyttiggjøre seg fordelene gjennom fremtidige fradrag i skattepliktig inntekt. Skattesatsen baseres på 25 %.

Kostnaden i resultatregnskapet korrigeres for evt. avvik i fjorårets beregnede skatt og den endelig utlignede skatt.

Betalbar skatt er beregnet som følger:	2017	2016	
Regnskapsmessig resultat før skattekostnad	21.365	17.533	
Permanente forskjeller, inkl. fritaksmetoden	-4.073	-4.126	
Endringer i midlertidige forskjeller ekl. fremførbart underskudd	547	-647	
Skattepliktig inntekt før anvendelse av fremførbart underskudd	17.839	12.760	
Inntektsskatt	4.460	3.190	
Formueskatt	514	470	
Betalbar skatt	4.973	3.660	
For mye (-)/for lite avsatt for i fjor	52	-442	
Endring i utsatt skattefordel	-137	162	
Årets skattekostnad	4.889	3.380	
Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet som følger:	31.12.2017	31.12.2016	Endring
Positive (skatteøkende) midlertidige forskjeller			
Overfinansiert pensjonsforpliktelse	493	1.583	1.090
Sum positive forskjeller	493	1.583	1.090
Negative (skattereduserende) forskjeller som kan utlignes:			
Driftsmidler	-343	-188	-156
Nedskrivning verdipapirer	-121	-819	698
Sum negative forskjeller	-465	-1.007	542
Grunnlag (- utsatt skattefordel)/utsatt skatt	28	576	547
Utsatt skatt/(- utsatt skattefordel) 25%	7	144	137

Til generalforsamlingen i Grue Sparebank

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Grue Sparebanks årsregnskap som viser et overskudd på kr 16 475 847. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av banken slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og administrerende banksjef (ledelsen) er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i årsrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til bankens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyrggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om bankens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at banken ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000

«Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Arendal, 30. januar 2018
RSM Norge AS

Johan Thulin Bringsverd
Statsautorisert revisor

GRUE *spare*BANK

Kirkenær

Postboks 93
Solørveien 1048
2261 Kirkenær
Telefon 62 94 91 00
Telefaks 62 94 91 01

Flisa

Kaffegata 9
2270 Flisa
Telefon 62 94 91 00
Telefaks 62 95 05 00

epost@gruesparebank.no
www.gruesparebank.no

GRUE
*spare*BANK

En alliansebank i eika.